

Debesuota, gali lyti.
Saulė teka 5:45, leidžiasi 8:09

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LV

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Penktadienis, rugpjūčio-August 2 d., 1974 m.

Kaina 15c

181

SOVIETAI VETAVO KIPRO REZOLIUCIJĄ

PAAISKĖJO DAR VIENAS TARPAS BALŲJŲ RŪMŲ PASIKALBĖJIME

WASHINGTONAS. — Atstovų Rūmų vadai kartu su taisyklių komitetu svarstė vakar, kokias nustatyti taisykles prezidento apkaltinimo debatams. Amerikoje tebuvo vienas atvejis, prieš šimtą metų, kada buvo apkaltintas tuometinis prezidentas. Todėl taisyklių nėra ir negalima pasimokyti iš precedentų. Tuo tarpu teisėjas Sirica, kuris klausosi naujai iš Baltųjų Rūmų gautų pasikalbėjimų juostelių, sužinojo, kad viename prezidento su Haldemanu ir Erlichmanu pasikalbėjime juostelėje trūksta penkių minučių ir 12 sekundžių pasikalbėjimo. Advokatas St. Clair aiškino teisėjui, kad tuo metu buvo pasibaigusi juostelė ir, kol kita buvo įdėta, rekordavimas buvo nutrūkęs.

Iki šiol pasikalbėjimų juostelėse buvo du tarpai, vienas 1973 m. birželio 20 dienos pasikalbėjime, kitas kovo 20 d. pasikalbėjime tarp prezidento ir jo štabo narių. Šį kartą trūksta balandžio 17 d. penkių minučių.

Kongrese visi skaičiuoja balsus, kas balsuos už apkaltinimą, ir kas — prieš. Konservatyvus respublikonas John Ashbrook iš Ohio pranašauja, kad Atstovų Rūmai trim ketvirtadaliais balsų nuspręs, kad prezidentą reikia pašalinti.

Užsienio spauda, aprašinėdama prezidento bylą, pripažįsta, kad Amerikos demokratine sistema yra stipri ir veiksminga, jei nepasimeta šioje vidinėje krizėje. Šią pripažinti ir Italijos komunistų laikraštis L'Unita.

Argentina perka 3 televizijos stotis

BUENOS AIRES. — Argentinos vyriausybė paskelbė, kad ji nupirks iš privačių savininkų tris dideles televizijos stotis. Stotčių nacionalizavimo planą buvo paskelbęs prieš savo mirtį prezidentas Peronas. Argentinos opozicijos grupės bijo, kad suvalstybinis televizija, ji taps valdžios propagandos įrankiu.

Argentinos vyriausybė jau turi vieną stotį, tačiau jos programos visuomenės nėra taip mėgiamos, kaip kitų trijų. Žinios būdavo perduodamos visai pagal vyriausybės pažiūras. Perėmus kitas stotis, vyriausybė gali sustiprinti peronistų pasaulėžiūros skleidimą Argentinoje.

Išvyko R. Vokietijos delegacija

WASHINGTONAS. — Šešių asmenų Rytų Vokietijos delegacija iš Washingtono išvyko namo, kai valstybės departamentų sekretoriaus asistentas Arthur Hartman, pakvietęs vokiečių delegacijos vadą Herbert Suess, pasakė jam, jog šiuo metu nėra geras laikas užmegzti diplomatinis ryšius tarp abiejų valstybių, nes R. Vokietija pradėjo trukdyti susisiekimą tarp V. Vokietijos ir V. Berlyno.

Vokiečių delegacija į Washingtoną atskrido liepos 15 d. Derybose buvusi padaryta pažanga ir šią savaitę buvo laukiama santykių užmezgimo paskelbimo. Nežiūrint kelių valstybės departamentų pareiškimų prieš Rytų Vokietijos kelių trukdymo politiką, vokiečių delegacija laukė Washingtono, kol departamentas aiškiai pasakė, kad jų laukimas neturi prasmės.

Bonoje po ministerių kabineto posėdžio buvo paskelbta, kad susisiekimo trukdymas gali pa-

IŠ VISO PASAULIO

MUENCHENAS. — Vakarų Vokietijoje mirė rašytojas Erich Kästner, 75 m. Jis parašė daug knygų vaikams. Jo žinomiausia knyga buvo "Emilis ir jo dektavyai".

LONDONAS. — Mirusi amerikietė dainininkė Mama Cass Eliot, 33 m., bus laidojama penktadienį Los Angeles mieste. Ji svėrė 200 svarų. Pirmieji mirties priežasties tyrimai rodo, kad ji užduso valgydama sumuštinį su kumpiu.

LISABONA. — Portugalijos prokuroras apkaltino 10 buvusių saugumo policijos valdininkų už 1965 metais generolo Humberto Delgado nužudymą. Šeši buvo saugumiečiai yra kalėjime, keturi dar gaudomi, manoma, pa-bėgę į užsienius. Apkaltintų tarpe yra ir buvęs saugumo viršininkas Fernando da Silva Pais.

NEW YORKAS. — Episkopų bažnyčios Amerikoje vyriausias vyskupas John Allin šaukia Čikagoje rugpjūčio 14 d. visų vyskupų suvažiavimą, kuris turės apsvarstyti keturių episkopų vyskupų veiksmus, įšvenčiantį kunigystę 11 moterų.

WASHINGTONAS. — Buvęs viceprezidentas Agnew paprašė ir gavo leidimą laikyti ginklą. Jam reikėjo gauti specialų leidimą, nes jis yra teismo nuteistas.

NEW DELHI. — Indijos vyriausybė, kuri vasario mėnesį paskelbė biudžetą su padidintais mokesčiais, trečiadienį paskelbė naują mokesčių pakelimą liuk-susinėms prekėms. Nauji mokesčiai turi atnešti valdžiai apie 300 mil. dol. per metus. Vyriausybė aiškina, kad mokesčiai keli-ami kovojant prieš infliaciją, kuri siekia 30% per metus.

NEW YORKAS. — Sirija pasiskundė Jungtiniams Tautoms, kad Izraelis iš Hadhar miesto pagrobė tris arabus ir jų nepaleidžia jau visus mėnuo. Pasitraukdamas iš buvusių Sirijos žemių Izraelis tyčia sunaikino daug kaimų, sakoma skunde. Izraelio delegacija tvirtina, kad kaimai buvo sugriauti ten vykusio karo veiksmų.

WASHINGTONAS. — Amerikos Automobilų sąjunga, patikrinusi visoje Amerikoje gazolino kainas, paskelbė, kad reguliarus gazolinas vidutiniškai kainuoja 56 centai už galioną, o premium — 60 c. Dešimtyje valstijų, jų tarpe Michigane, gazolinas apie 2 c. atpigę per praėjusius kelis mėnesius.

kehkti visai detantes politikai ir ateities santykiams tarp abiejų Vokietijų.

R. Vokietija trukdyti keliaujančius į V. Berlyną pradėjo prieš 7 dienas.

Graiikijos premjeras Constantine Caramanlis sveikina su Graikijos prezidentu Phaidon Gizikis.

Suvalstybins laivų statybos pramonę

LONDONAS. — Britanijos vyriausybė paskelbė planus nacionalizuoti laivų statybos pramonę. Pramonės ministeris Anthony Wedgwood Benn pranešė parlamentui, kad šį rudenį vyriausybė pateiks parlamentui įstatymo projektą, kuris prleistų valdžios nuosavybėn laivų statybos, remonto ir jūrų inžinerijos įmones, kurių savininkams būtų sumokėtos teisingos kompensacijos.

Ši žinia tuoj numušė akcijų biržoje akcijų kainas.

Britanijoje plienas, anglis, elektros jėgainės, aviacijos, geležinkelio ir sveikatos priežiūros įstaigos yra valstybės rankose. Britų laivų statybos įmonės negaluoja jau nuo 1955 metų. Tuo metu Britanija pastatydavo 26% pasaulio laivų tonazą. Laivų dirbtuvėse dirbo 130,000 darbininkų. Šiuo metu Britanija yra pasaulyje šešta po Japonijos, Švedijos, V. Vokietijos, Japonijos ir Prancūzijos ir pastato tik 3,6% pasaulio laivų.

Laivų statybos pramonės vadai aiškina šį nuosmukį nuolatine grėsme iš Britanijos darbinėjų partijos nacionalizuoti laivų dirbtuves, dėl to savininkai bijo investuoti kapitalą ir sumoderninti dirbtuves.

Stebėtojai mano, kad šiuo metu darbo partija, neturėdama parlamente daugumos, negalės suvalstybinti laivų pramonės, tačiau gali ją padaryti po naują parlamento rinkimų kurie gali įvykti lapkričio mėnesį.

Kodėl vis brangsta pieno produktai

WASHINGTONAS. — Buvęs Amerikos didžiausio pieninių kooperatyvo pirmininkas Harold Nelson prisipažino, kad jis susitarė su kitais pieninių sąjungos — Associated Milk Producers Inc. — duoti kyšių buvusiam išdo sekretoriui John Connally, kuris pirmadienį buvo apkaltintas priėmęs 10,000 dol. nelegalių mokesčių.

Nelson yra jau trečias pieninių pareigūnas apkaltintas šioje byloje. Be jų apkaltintas Jake Jacobsen, buvęs tarpininku ir pieninių sąjungos advokatu.

Pieninės mokesčių Connally kyšį, kad jis rekomenduotų prezidentui padidinti pieno pramonės kainų subsidijas. Prezidentas jas padidino, nors žemės ūkio departamentas nepritarė padidinimui. Nelsonas buvo apkaltintas ir kitais mokesčiais valdžios žmonių rinkimų kampanijoms. Gavusių iš pieninių aukų tarpe buvo sen. Humphrey ir sen. Muskie.

BIRMINGHAMAS. — Trečiadienio naktį keliuose Birminghamo, Anglijos teatruose sprogo padegamos bombos. Keli padegimai pasitaikė ir Oxforde. Spėjama, kad tai slaptos aišių grupės veiksmas. Žmonių aukų nebuvo.

PARYŽIUS. — Prancūzijoje kalėjimų riaušės tęsiasi įvairiose miestuose. Riaušėse jau žuvo 6 asmenys. Pastatams padaryta daug žalos.

Ispanijos Franco 1940 m. buvo susitikęs su Hitleriu, kuris bandė įtraukti Ispaniją į karą. Hitleris vėliau pasakė, kad jis geriau būtų leisti ištraukti tris ar keturis dantis, negu suklysti dar kartą derintis su Franco.

RUSAI NELEIDŽIA DIDINTI KIPRE JUNGTINIŲ TAUTŲ KARIUOMENĖS

NICOSIA. — Turkijos karo laivai iš jūros apšaudė, sulaužydami karo paliaubas, du Kipro graikų kaimus: Karavas ir Laphthos. Vėliau kaimus užėmė turkų pėstininkai. Kitur paliaubos buvo išlaikytos. Jungtinės Tautos Saugumo Taryba negalėjo susitarti dėl taikos kariuomenės siuntimo saugoti buferio zonos tarp turkų ir graikų. Sovietų Sąjunga reikalavo sprendimą atidėti, kol Maskva atsiųs tuo klausimu savo instrukcijas. Kai kiti tarybos nariai nesutiko klausimo vilkinti, sovietų ambasadorius Malikas pareiškė veto ir rezoliuciją sustabdė, nors už ją balsavo 12 narių.

Demokratai įspėja: detante dar toli

WASHINGTONAS. — Žinomų demokratų grupė kritikuoja prezidentą Nixoną siekiantį asmeninio prestižo iš savo santykių su Sovietų Sąjunga, sukūriant "detantes mitą", užuot įspėjus amerikiečius apie sovietų grėsmę, kuri kyla iš Maskvos ginklavimosi ore, jūrose ir sausumoje.

Šį raportą paruošė Demokrataų Daugumos Koalicija, pakvietusi jam suredaguoti Eugene Rostową, Yale teisių mokyklos profesorių ir 17 kitų demokratų, jų tarpe George Ball, buvęs valstybės psekretorių, prof. Samuel Huntington iš Harvard ir kt.

Demokratų Daugumos Koalicija siekia sugrąžinti demokratų vadovybę į nuosaukesnes ranta konstituciją ir sugrąžina Graikijai 1952 metų konstituciją. Monarchijos klausimas paliktas ateičiai. Karaliaus vietoje paliekamas prezidentas.

Sprogimas Ispanijos kalėjime sužeidė keliolika žmonių. Senatorius Jacksonas pareiškė, kad prezidento teismas turėtų įvykti greitai ir turėtų baigtis šiais metais, nes lapkričio mėn. rinkimuose bus išrinkti nauji kongreso nariai, kurie pareigas pradės sausio mėn. Jei apkaltinimas ir teismas nesibaigtų iki sausio mėn., Jacksono nuomone, reikėtų visą apkaltinimo procedūrą pradėti iš naujo, nes pasikeistų kongreso sąstatas.

Associated Press apskaičiavo, kad maisto kainos per liepos mėn. Amerikoje pakilo 4%.

Argentinoje buvo nužudytas kairiųjų peronistų vadas Rodolfo Ortega Pena. Jis buvo ir Argentinos parlamento narys. Po Perono mirties birželio 29 d. jai jau trečias politinis atentatas.

Kambodijos priešlėktuvinė artilerija, kuri saugo prezidentą Lon Nolo rūmus, numušė žvalgybos lėktuvą, kuris praskrido virš prezidentūros sodo. Po dviejų bandymų iš lėktuvo subombarduoti prezidento rūmus, kareiviai labai juos saugo. Paaikėjo, kad šį kartą lėktuvas buvo neginkluotas, jo lakūnas, nors sužeistas, liko gyvas.

Kongresas pasiuntė į Baltuosius Rūmus įstatymą, kuris nuo Naujų metų leis amerikiečiams pirmą kartą po 1930 m. pirkti ar pardavinėti aukas.

Rapid City, Pietinėje Dakotoje, taverneje susiginčijo ir susižaudė indėnai su policininku. Indėnų radikalų vadas Russell Means ir jo draugas buvo sužeisti.

NEW DELHI. — Indijoje nedidelis žemės drebėjimas palietė šiaurės vakarų provincijas.

Šį mėnesį Saugumo Tarybai iš eilės pirmininkauja sovietų ambasadorius, todėl jis galės įvairiai trukdyti tarybos dar- bus. Sekretorius Waldheimas painformavo tarybą, kad šiuo me- tu Kipro saloje yra 3,484 JT ka- reiviai, o iki rugpjūčio 12 d. jų bus 4,443. Jei taikos kariuome- nei teks patruliuoti visus kaimus, kur gyvena kartu turkai ir grai- kai, tai reikės padidinti kariuo- menę iki 5,000 vyrų ar daugiau.

Maišyta karinė komisija Kipro saloje pradėjo nustatyti demarkacijos liniją tarp Kipro ir graikų jėgų ir Turkijos kariuomenės. Tam naudojamas helikopteris.

Kipro graikai neslepia nepasitenkinimo Graikija, kuri padavusi Kiprą turkams. Graikijos pasirašyta sutartis Zenevoje duoda turkams teisę laikyti okupuotą salos dalį. Kai kurie kritikuoja arkivyskupą Makarios, kurio spaudimas Graikijai visą šį konfliktą pradėjo. Kipro graikai mūšyve, kad Graikija neat-ėjo jų ginti.

Turkijos premjeras Ecevit turkų gyventojų tarpe yra laikomas dideliu herojumi. Turkai mato, kad Graikija ir Britanija nieko nelaimėjo iš Zenevos derybų. Visą laimėjo Turkija, užėmusi didelę Kipro salos dalį ir išsiriūpinusi saugumo garantijas vietiniams turkams. Premjeras Ecevit kritikavo Jungtines Tautas, kad jų taikos kariuomenė nesugebėjo apsaugoti Kipro turkų nuo graikų persekiojimų. Dabar turkų saugumu pasirūpins pati Turkija, pasakė premjeras.

Quebeco prancūzų kalbos įstatymas

OTTAWA. — Quebeco provincijoje trečiadienį įsigaliojo įstatymas, kuris padaro prancūzų kalbą vienintelę oficialia provincijos kalba. Šis įstatymas sukelė Kanadoje daug ginčų. Apie 20% Quebeco gyventojų nėra prancūzai. Jie dabar turės siųsti savo vaikus į prancūzų mokyklas.

Provincijos valdžia paskelbė, kad įvairioms biznio bendrovėms, kurių susirašinėjimas vedamas prancūzų kalba, bus duodama pirmenybė darant valdžios užsakymus.

Angliškai kalbančioji provincijos dalis tvirtina, kad šis provincijos kalbos įstatymas laužo konstituciją, kuri duoda abiem prancūzų ir anglų kalboms lygias teises.

Quebeco nacionalistai prancūzai balsavo prieš šį įstatymą, nes, jų nuomone, jis nėra pakankamai griežtas ir palieka vietos įvairioms šeimoms ir anglų kalbos vartojimui. Quebeco provincijos legislatura priėmė kalbos įstatymą 92-10 balsų dauguma. Tą pačią dieną įstatymą pasirašė provincijos leitenantas gubernatorius Hughes Lapointe.

Detroito naujienos

C. ir Č. Šadeikai atšventė vardadienį ir gamtadienį

Liepos mėn. 20 d. Ona ir Česius tė vardadienius ir gimtadienius. Liepos mėn. 20 d. Ona ir Česius Šadeikai pasikvietė į savo gražią sodybą per 40 artimų draugų ir giminių. Gražioje sodyboje, po atviru dangumi, po įsikerojusiais klevais pavėsyje, prie apkrautų stalų įvairaus maisto bei geramais susėdo vaišintis. Mielieji šeimnininkai paprašė visus jaustis kaip namuose ir be paravinimo, kas ant stalo — imti ir valgyti.

Pirmoji prabilo Balso direktorė Elzbieta Paurazienė. Ji sveikins paaiškino, kad šis subūrimas yra dvigubos reikšmės, Ona ir Česys švenčia savo gimtadienius ir vardadienius, sukaštuvinius pasveikino ir paprašė išgerti tostą ir visi svečiai sukaštuvinininkams sugiedojo ilgiausių metų.

Vincas Tamošiūnas trumpais bruožais apipašakojo jų nueitą gyvenimo kelią. Česys Šadeika gimęs Lietuvoje, Asavikų km. Degučių vls. Zarasų aps., Ona Šadeikienė gimusi Kedainių apylinkėje. Pasitraukė iš Lietuvos, kaip ir daugelis lietuvių bėgdami nuo žiauraus okupanto. Į Ameriką atvyko 1949 metais ir nuolatiniai apsigyveno Detroito.

V. Tamošiūnas sukaštuvinininkams visų svečių vardu įteikė dovaną — metalinę skulptūrą

„Atėitis“. Reikia pabrėžti, kad abudu Šadeikai yra aktyvūs visuomenininkai, priklauso daugeliui organizacijų. Č. Šadeika yra prisiekęs baltininkas, Detroito Balso 76 sk. širdis, duosnus lietuviškų reikalų rėmėjas. C. Šadeikos dėka Detroito Balso 76 skyrius turi per 400 narių.

Ponia Ona Šadeikienė buvo aktyvi L. B. Radijo klubo narė ir aktyvi rėmėja. Deja gyvenimo sąlygos nevisuomet leidžia pasiaukoti lietuviškiems reikalams.

Kaip visiems detroitiečiams gerai žinoma, Ona Šadeikienė yra įsijungusi į biznį, neturi laiko organizaciniais reikalais, už tai paremia gerus darbus aukomis.

Svečių buvo ir iš kitų miestų, iš Chicago's ponia Parvazienė, iš Grand Rapids — ponai Baniukai, iš Brightono — ponai Balukai. Vaišės užsitęsė iki vėluos. Algūi Pesiui akordeonu palydint, svečiai ilgai dainavo ir linksminosi.

Windsoro Jūros šaulių kuopos išvažiavimas

Liepos 21 d. Windsore p. K. Kizų gražioje sodyboje prie Detroito ir Windsoro upės kranto susirinko gražus būrys šaulių ir svečių. Išvažiavimas pavyko labai gerai. Svečių ir šaulių suvažiavo per šimtas. Windsoro šaulės paruošė skanių valgių, dešrų su kopūstais ir pyrago su kava, o šauliai — šaltų gėrimų. Kuopos pirm. M. Kizys padėko-

Liepos 12—13 ir 14 dienomis, Detroito vidurmiestyje prie upės kranto Pavergtų Tautų festivalyje Lietuvių kultūrinis namelis, kuriam vadovavo Stefanija Kaunelienė. Tartininkavo: Antanina Jonynienė, Viktorija Norvilaitė, Martynas Stonys, Algirdas Vaitiekaitis, Rostė Ražauskienė, Stasė Urbonienė, Gražina Urbonienė, Vacys Urbonas ir daugelis kitų.

Nuotrauka K. Sragausko

VARŠUVOS SUKILIMO 30 SUKAKTIS

1944 metų rugpjūtis

Visi lietuviai DP, kuriems pasisekė pasiekti laisvąjį pasaulį, ir tebėra gyvi, neužmirš 1944 metų vasaros, ypač rugpjūčio mėnesio, kai armijos maskolių, palaufę vokiečių nugaraukų ir juos stumdamos atgal vėl į Lietuvą kaip pavietrę slinko, neatlaidžiai užimamos Lietuvos žemes ir skubiai grąžindamos terora ir genocidą, kurio nebuvo spėję atlikti iki Stalino karui su Hitleriu prieš 3 metus prasidedant.

Negeresnė dalia buvo ir Lietuvos kaimynų, ypač pietinio...

Kaštavęs apie 20 milijonų žmonių gyvybių Antrasis Pasaulinis karas artėjo prie galo. Vakarų fronte angli-amerikiečių-kanadiečių armijos sekmingai išsikėlė į Normadiją, Prancūzijoje; rytuose sovietų maršalas Žukovas su šešiais milijonais raudonarmiečių nebesulaikomai stūmė Hitlerio pakrikusį Wehrmachtą atgal į „Tūkstančio Metų Reichą“, kurs vargais negalais egzistavo vos 12 metų. Prie Stalingrado buvo palaidotas nacių „Drang nach Osten“. Kad ir kruvini ir apiplyšę, parei ir ištisas armijas Rusijos gėlmėse praradę, vokiečiai dar žūt būt stengėsi atsilaukyti Lenkijoje, panaudodami ją bulvarku prieš raudonųjų masių atplūdį. Norint atsispirti svetimame krašte, reikia tvirtai paimti į savo rankas to krašto širdį — sostinę. Tokia buvo Varšuva, kuri jau penkti metai kaip nacių buvo žiauriai valdoma, bet nesuvaldoma. Varšuva žiauriai nukentėjo 1939 metais per Lengų-Vokiečių karą; antrą kartą pernykščiai per žydų sukilimą prieš savo žudikus nacius. Dabar buvo eilė patiems lenkams sukilti.

Per visą okupacijos laiką vokiečiai lenkų neįsileido į jokias administracijos pareigas, garšiai ir išdidžiai kalbėdami, kad „žydai, cigonai ir lenkai yra pažmogiai“, o lenkams valdyti Hitlerio paskirtasis generalgubernatorius Hans Frank dar pačioje okupacijos pradžioje pasakė:

„Jei aš turėčiau dėl kiekvienų septynių likviduotų lenkų iškabinėti afišas (skelbimus), tai visoje Lenkijoje nebektų popieriaus“.

vo įsilaufę vagys. Policijai pastebėjus, piktadarijai paspruko. Didelių nuostolių nepadarėta. Vagys ieškomi, bet dar nesurasti.

— St. Butkaus kuopos išvažiavimas, kartu ir valdybos posėdis įvyks rugpjūčio 4 d. Maloniai kviečiamit dalyvauti ne tik nariai, bet ir svečiai. Maisto prašo nesivežti, pagamins sesės šaulės. Pradžią iš pačio ryto.

A. Sukauskas

jo už gausų atsilankymą ir prašė vaišintis. Kas norėjo galėjo ir pasimaulyti. M. Vitkus supažindino Windsoro mergaičių „Aušros“ kvartetą ir jų vadovę Valę Tautkevičienę. Visiems jau žinoma, kad kvartetą išvysta į Pietų Ameriką rugpjūčio 12 d. šia proga ir buvo suvažiavo per šimtas. Windsoro šaulės paruošė skanių valgių, dešrų su kopūstais ir pyrago su kava, o šauliai — šaltų gėrimų. Kuopos pirm. M. Kizys padėko-

Balsuokite už lietuviams palankius

Perskaičiau A. Griniaus straipsnelį „Dirvoje“ iš liepos 24 d. Nr. 54. Spaudos bendradarbiai Zapareckų sodyboje. Jis rašo, kad inž. Algis Zapareckas Michigano gubernatoriaus W. G. Milliken yra paskirtas Tautybų direktoriumi. A. Zapareckas su spaudos bendradarbiais pasidalino mintimis ir kalbėjo ateinančių rugpjūčio 6 d. rinkimo reikalu. Jis pabrėžė, kad amerikoniai yra pastebėję natūralizuotų piliečių ir jų vaikų gerą savo pareigumą. Tiek gubernatoriaus ir kiti pareigūnai juos labai įvertina.

A. Zapareckas pabrėžė, kad šiose paskirtose pareigose su lietuviu ir su kitomis grupėmis neturės jokių problemų, atseit visi balsuos už respublikonus, už W. G. Milliken, tačiau kiek sunkiau su lenkais, kurie turi keturias grupes ir nežina su kuria grupe tartis. Negi lietuvių nėra demokratų ir jų grupės.

A. Zapareckas demokratų nenori prisiminti, o apie pasitarimą ir kalbos nėra.

Kol kas į gubernatorių kandidatų pasiūlytas respublikonas W. G. Milliken ir demokratas Jerome P. Cavanagh, buvęs miesto meras.

W. Milliken, bene jau penkis metus išbuvęs Michigano gubernatoriumi. Jam nieko blogo negalima primesti, bet ir nieko gero. Negalima sakyti, kad jis būtų lietuvių draugas, kaip kad buvo gubernatorių G. Mennen Williams, W. G. Milliken beveik kas metai buvo kviečiamas į Vasario 16-osios minėjimus, bet nei vieną kartą neatvyko. Pasakutiniuosius du metus net neprisėmė lietuvių delegacijos.

Dariaus-Girėno klubo įvyko apiplėšimas

Iš liepos 15 į 16 naktį į Dariaus-Girėno klubo svetainę bu-

nocido kirčiai buvo skirti Varšuvos žydams, kurie sudarė visą trečdali to miesto gyventojų. Į Varšuvos getą (Ghetto) buvo subėgę daugybės žydų net iš kitų Europos kraštų, ir 1943 metų pavasarį jie sukilo desperatiškomis pastangomis savo prispaudejų nuo sprando nusikratyti. Deja, atkakliausias žydų iš paskutiniųjų gynimasis buvo sutriuškintas ir visas didžiulis Ghetto sulgyintas su žeme, o gyvi likę žydai išgabenti į naikinimo lagerius...

Tuo tarpu pradėjo skliti žinios, kad sovietai prie Katyno nužudė tūkstančius lenkų kariūnų ir vokiečiai dar balandžio mėnesio 13 dieną paskelbė apie Katyno miške rastas masines kapines. Vokiečiai leido neutralių šalių ekspertams, dalyvaujant pačių lenkų spaudos atstovams (J. Mackevičiui ir kt.) kapines ištirti ir kaltininkus nustatyti. Naciams tas pretekstas buvo geras Katyno žudynės plačiausiai garsinant pritildyti pasibaisėjimą jų žiaurynybėmis Varšuvos Ghetto. Kaip Vakarų santarvininkai reagavo į lenkų egzilinės valdžios pirmininko Sikorsko atsisakimą dėl Katyno, atsakė Winston Churchillis: „Bolševikai gali būti labai žiaurūs“. Tai ir viskas.

Katyno radinys skandžiausiai pritrenkė pagrindinę lenkų krašto armiją (Armija Krajowa, trumpai AK). Dėlto AK nutarė išsilaivinti pastangose nesikliauti sovietais ir visiškai nutraukti su jais bet kokius santykius. Tokį AK nusistatymą dar

PROF. BR. KASLO PASKAITA LIETUVIŲ KONGRESE

Tarptautinė teisė ir diplomatinės istorijos mokslus ištyjęs Strasburgo universitete, Prancūzijoje, o dabar profesorius Wilkes kolegijoje, Pa. dr. Bronius Kaslas sutiko Amerikos Lietuvių Kongrese, Chicagoje, skaityti paskaitą: „Žmogaus teisės Sovietų Sąjungoje“. Prof. Kaslas yra suredagavęs neseniai iš spaudos išėjusį dokumetinį veikalą: „The USSR — German Aggression Against Lithuania“.

labiau sustiprino lenkų egzilinės valdžios pirmininko Stanislovo Mikolaičio pranešimas, kad Stalinas planuoja Lenkijai sudaryti pupetinę administraciją, kuri būtų priklausoma Maskvai. Vėlesniais pokariniais patikslinimais, lenkų krašto Armija (A. K.) turėjusi savo vadovybėje apie 350,000 vyrų jėgą.

(B. d.)

J. Pr.

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITOS SKAITYTI NAUJENAS

ROOFING

All kinds of roofs. Steep and flat. Chimneys, gutters, and downspouts. Free estimate. All work guaranteed.

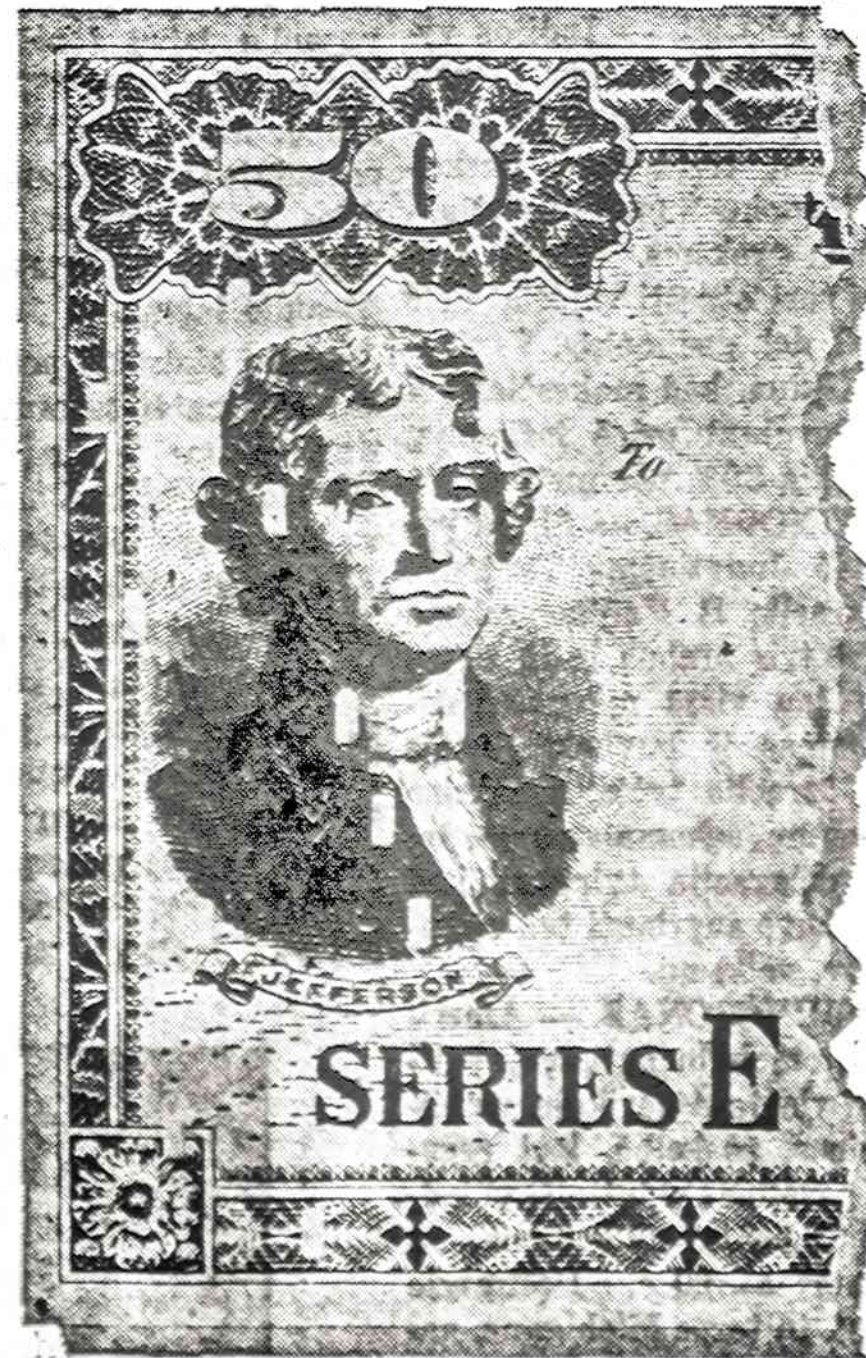
LOWEST PRICES

A. ABALL ROOFING CO.

1159 N. Long Ave.
Phones: 521-6047

2409 N. Clyborn
935-2660

Steal me. Burn me. Throw me away. I'm still yours.

Once you bring me home, I'm yours forever. Even if I'm burned, or lost, or stolen. If you look for me and can't find me, just report it. And you'll get me back, as good as new. And remember: I'll never break your heart. Or leave you stranded in the tight spots. I'll always be there when you need me. And that ought to make you feel pretty secure.

Now 3 Bonds pay 3% interest when held to maturity of 5 years (44% the first year). Bonds are replaced if lost, stolen or destroyed. When needed, they can be cashed at your bank. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

Take stock in America. Join the Payroll Savings Plan.

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradėjo pro turpstanti sniegą liepia lazdynui išsklisti mažų deimantų spindulių žiedą, apima mežių sakas žuigūnais, kaip kontentems ir pamazų įveda į gamtos vaizdų ir garų stebuklus. Dramatiškai besikeičiančiose gamtos scenovaižuose svaioja, juokauja ir verkia poetai, pajegdami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gėimes.

Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. J. Augustaitis — Valčiūnienė, ŽVAIGZDŲ LEIDINYS. Didelio formato, 126 psl. Kaina \$1.—
2. Jurgis Baltušaitis, ŽEMES PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kūšinio formato, 157 psl. Kaina \$2.00.
3. Butky Juze, EILERASČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. \$1.50.
4. Vincas Jonikas, LYEJAU VIESNIA VETROJE. Eilų rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
5. Kleopas Jurgelionis, GLUDI — LIUDI. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
6. Anatolijus Keirys, AUKSINE SEJA. Eilėraščiai, 86 psl. \$2.00.
7. Nėdas Rastenis, TRIJŲ ROZIŲ SVENTE. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
8. Nėdas Rastenis, THE FOREST OF ANYKSCIAI. Antano Baranausko „Anyksciu Silelis“, vertimas, 42 psl. \$2.00.
9. Belys Rukša, UGNIES PARDAVEJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
10. Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 107 psl. \$3.00.
11. Stasys Santvaras, AUKOS TAURE. 51 lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
12. Peiras Sagatas, SAULELEIDZIO SPINDULIUOSE. Eilėraščiai, 92 psl. \$1.00.
13. Petras Sagatas, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
14. Eugenijus Gruodis, AGUONOS IS SMELIS. Eilės, 70 psl. \$1.00.
15. Elena Tumienė, KARALIAI IR SVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
16. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
17. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
18. Adomas Jasas, BUK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsilankyti į Naujųjų raštinę arba užsakyti paštu, pridedant čekį ar piniginių orderį.

NAUJENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

NAUJENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

AUKŠTIEJI DURPYNAI

(Teatras)

"PRIEŠISTORINĖS KODROS"
— WEIHER

Vaikštinėjant po A — D (Aukštųjų Durpynų) plotumas, akylas lankytojas pastebi, kad ne visur po kojomis vien minkštas samanų kilimas. Vietomis siaurais ruožais išlenda kietės žemės sluoksnis su skirtinga augmenija — viržiais, bruknėmis, gailiais, krūmokšniais ir kad jie apsaugą apskritos formos aikštelės — tvenkiniai 15 — 150 ir daugiau metrų diametro. Be to, šios kūdros išgaubtos su mažu pakilimu vidury. Tokių derinių A — D yra keli šimtai. Ilgą laiką į juos nebuvo atkreipta dėmesio. Tik praeito šimtmečio pabaigoje susidomėta jų kilme. Reikšminga, kad "kūdros" aptinkamos lygumose su menku vandens nubėgimu ir aukštumose 500 — 550 metrų virš jūros lygio.

Kaip atsirado tie tvenkiniai? Ilgai buvo spėjama. Manyta, kad tai seni užgesusių ugniakalnių krateriai. Tolimos praeities vandens baseinai. Kadaiše išimty durpių kūdros. Priešistorinės virš vandens ant polių gyvenvietės ir kad tie tvenkiniai — žmogaus darbas. Pagaliau tyrinėjimo ėmėsi Belgijos ir Olandijos (Nederlando) universitetai ir 1936 metais "Hautes Fagnes" žurnale prof. Bouilleune ir Tėvas Dubois paskelbė pirmuosius tyrinėjimo rezultatus. Buvo rasta, kad apkasai aplink tvenkinius yra susidarę iš molingio podirvio, o pačiose kūdrose užėita ant polių ir akmenų paremtos primityvios rąstų konstrukcijos ir neabejotinai žmogaus rankų. Kadangi nepavyko rasti jokių iškasenų, nebuvo galima nustatyti nei tų konstrukcijų, nei pačių kūdros atsiradimo laiko. Bet tai tikėjosi rasti padariusių kūdros durpių sluoksniuose išlikusių sporų — žiedadulkių analitinius tyrinėjimus.

Kiekvieno vegetacinio laikotarpio augalijos žiedadulkės amžių raištas yra nusėdusios ir išlikusios žemės sluoksniuose. Tokiu būdu žiedadulkių susikaupimai, susigrupavimai žemės ir ypač durpių sluoksniuose byloja apie buvusias būdingas augmenijas ir klimatą įvairiuose laikotarpiuose. Pagal rusų mokslininkų ir durpynų tyrinėjimo metodą, Duchonovskio žemės gražtu paaimama žemės sluoksnių pavyzdžiai. Pastarieji tiriami laboratorijoje. Kadangi įvairių augalų žiedadulkės yra skirtingų formų ir skirtingai reaguoja į dažus, atsiveria galimybė nustatyti įvairių žiedadulkių proporcijas, sudaryti jų diagramas ir spresti apie buvusią augmenijos raidą ir jų laikotarpius. Jau 1937 metais olandų tyrinėtojai Florschütz, padarę A — D kūdros tyrinėjimus paskelbė Amsterdamo Mokslų Akademijos žinyne gautus rezultatus:

Balto 76-to sk. finansų sekretoriaus Č. Šadeika su žmona Onute draugų tarpe, iš kairės: A. Norus, I. Laurinavičienė, O. Šadeikienė, Č. Šadeika, M. Skrupskienė, Balfo dir. E. Paurazienė, skyriaus p-ke R. Razauskienė, Šaulių C. V. p-ka V. Tamošūnas. O. Šadeikienė laiko metalo skultūrą "Ateitis". Šadeikams dovanota įvairių vardinio proga.

Nuotrauka V. Stašaus

"Apytikriai kūdroje, 5 metrų gilumoje, gražtas pasiekė kietą uolieną. Iš gilumos į viršų sekant: 30 cm. storio — molio danga, ant jos 50 cm. dumblo sluoksnis ir 425 cm. dumblo sluoksnis. Molio sluoksnyje žiedadulkių nerasta, bet kūdra supančiame moliniame žiedo sluoksnyje rasta įvairių tūdrinčių augmenijos žiedadulkių. Dumblo sluoksnyje vyravo beržo ir pušies žiedadulkės. Aukščiau sekė alksnio ir jėvos, po jų buvo ir ažuolo žiedadulkės. Dar aukščiau sekė sluoksnis turtingas šilų ir durpynų augmenijos sporomis ir retai pasitaikančiomis medžių žiedadulkėmis. Pagaliau, viršutiniame sluoksnyje rasta ir nedaug eglės žiedadulkių".

Šių tyrinėjimų rezultatai atkuria praeities miškų raidą, vegetaciją. Ledynams traukiantis, iš pradžių tūdrinis pobūdis be medžių. Orui atšilus, išvyravau beržo ir pušies masyvai. Temperatūrai dar labiau pakilus, miškai pakeičia savo sudėtį, atsiranda bukas ir ažuolas. Po to seka klimato atšilimas. Miškai išnyksta ir Aukštųjų durpynuose prasidėjo užpelkėjimo periodas. Viršutiniame sluoksnyje rastos eglės žiedadulkės yra jau iš praeito šimtmečio vidurio, kada kada A — D pakraščiu pradėtas apmėškinimas eglėmis. Kadangi apatiniam molio sluoksnyje jokių žiedadulkių nerasta, daroma išvada, kad kūdros turėjo būti jau prieš subarktinį laikotarpį t. y. 8000 metų prieš mūsų erą.

Tęsiant kasinėjimus kūdros dumblo pavyko rasti senovės žmonių naudotus daiktus: tirtinaginius skiltuvus, trintuvus, peilius ir t. t. Dėl šių radinių buvo spėjama, kad jie galėjo priklausyti Neanderthalo žmogui, kuris ant polių statėsi saugobius. Taigi, iš senojo akmenų periodo.

Netikėtai, ir visai iš kito taško dabar aiškinama ši paslaptingų kūdros kilmė. Tvirtinama, kad jos atsirado ledynmečiui baigiantis arba per ledynmetį, ir tai tezei patvirtinti atsikreipta į dabartines amžino pašalo sritis — Aliaską, Grenlandą, Sibirą. Ir šiandien ledynų srityse randamos duobės, įdubimai, lyg maži krateriai su supiltais aplink apkasais. Eski-mai vadina jas "Pingos", amerik. ground ice mounds, pranc. hydrovolcanolites.

susisiekimo kelias, bet turėjo sujungti svarbius Romos Imperijos strateginius taškus, einančius į šiaurines provincijas ir larnauj dang metų.

Verta paminėti, kad Aukštųjų durpynuose veikė Meteorologinių stebėjimų stotis ir Gamtos muziejus. Jame buvo sukaupta vietos floros, faunos ir mineralų ekspozatų. Gaila, kad muziejus dabar yra išskeltas kitur.

★

Nuo pat mano buvusios gyvenvietės, Eupeno miesto, iki Aukštųjų Durpynų ir plačiai aplink, driekiasi Herzogenwaldas girios. Pirmiau, iki 19 šimtmečio pusės, tai buvo lapuočių miškai su ažuolais, bukais, beržais, juodalksniais. Tam šimtmečiui įpusėjus, Prūsijos karalios valdžios miškininkai pradėjo A — D pakraščiuose auginti egles. Spygliuočiai čia gerai tarpo ir su laiku visiškai pakeitė Herzogenwaldą gamtovaizdį. Ta neįprasta permaina erzino vietos senus gyventojus ir eglę jie pradėjo pravardžiuoti "preuse", taigi "prūsas", nes Prūsijos karalios valdymu vietiniai nebuvo patenkinti. Tad ir dėl visų blogybių, dėl visų permainų kaltininkais buvo prūsai. Ir šiandien Eupene ir Ost kantone žodis "preuse" tebėra kandas pravardžiavimas. Keista, tikrieji prūsai seniai guli po velėna, o jų vardas prigijęs duobkasiams vokiečiams ir taimkoms koloti ne vien žmonėms, bet ir nekaltai žaliajai eglei, atvežtai čia iš Prūsijos šalies.

★

Dažnai vaikštinėjau Herzogenwaldą keliais ir miškais. Matydavau miške prie kelio girininkų būstines, papuostas brėdžio ragais. Matydavau girininkus dirbančius miške. Matydavau miško kirtėjus. Pagaminus miško medžiagos sortimentus Vėjavartas. Sodinimus. Kvartalų linijas ir miško žvėrelius. Kvėpuodavau aromatinių grynų oru. Žmogui nuo mažens pripratusiam prie miško, ilgus metus dirbusiam miške, tai turėtų suteikti džiaugsmo. Bet deja, kažkas suspaudžia širdį. Visi vaizdai taip artimi,

Pagal prof. A. Pissard, Aliaskoje, Grenlande ir Sibire galima rasti iš žemės kyšančius delius ledo luitus, kurie su laiku auga, didėja ir surausia aplink save žemės apkasą — Pindurpių sluoksnis. Molio sluoksnyje žiedadulkių nerasta, bet kūdra supančiame moliniame žiedo sluoksnyje rasta įvairių tūdrinčių augmenijos žiedadulkių. Dumblo sluoksnyje vyravo beržo ir pušies žiedadulkės. Aukščiau sekė alksnio ir jėvos, po jų buvo ir ažuolo žiedadulkės. Dar aukščiau sekė sluoksnis turtingas šilų ir durpynų augmenijos sporomis ir retai pasitaikančiomis medžių žiedadulkėmis. Pagaliau, viršutiniame sluoksnyje rasta ir nedaug eglės žiedadulkių".

VIA MANSUERISCA

Kita Aukštųjų Durpynų įžbybė — tai tarp Eupeno ir Bo-targės durpynuos paskendęs romėnų Via Mansuerisca kelias, kuris, kaip manoma, buvo pravaistas per balas ir klampynes dar IV šimtmečio pradžioje. Via Mansuerisca pirmą kartą paminėta frankų karaliaus Childericho II-jo akte, 670 metais, nustatant tarp Malmėdy ir Stavelot vienuolynų ribas. Vėliau paminėta 814 ir 950 metais Liudviko Pamaldžiojo ir Otto I-jo aktuose. Via Mansuerisca dar minima ir belgų generalinio štabo žemėlapyje ir iš naujo atidengta 1932 metais, kada vienuoliai Bastin ir Debois iš naujo ją atrado po durpių sluoksniu 0,5 iki 1 metro gilumoje.

Galingai Romos Imperijai žlugus, ir politinei Galijos konjunktūrai pasikeitus, kartu pasikeitė šalyje ir susisiekimo tinklas. Via Mansuerisca liko ne vien užmiršta, bet ir pati, apaugdama durpėmis, dingo iš akiračio. Aplinkinių gyventojų padavimuose su laiku pasiliko tik miglotos "Velnio kelio" legendos.

Įdomi šio seno romėnų kelio konstrukcija per durpynus. Kelio plotis yra šeši metrai, ilgis — apie šešis kilometrus. Pirma ant durpyno samanų, kelio šonuose kas 4 metrai buvo skersai guldomi storų rastgalių padėklai, lyg bėgiai. 1.20 metro ilgio ir per trečdalį išsikėję į šalį. Išilgai ant padėklų buvo tiesiami vidutinio storio balkiai ir ant jų baltkii grindžiama skersiniais rastais grindynė. Grindynės apkraudavo akmenimis ir ant akmenų užpildavo skaldą. Išsikūsių padėklų galuose buvo prakalama dvi skylės ir juose įstatomi kuolai, kurie savo smaigaliais įsmeigdavo į durpyną, o viršugaliais kyšojo kelio šone ir rodė jo kryptį. Greita įkalti du kuolai verčia manyti, kad tarp jų buvo įspraudžiamos kartys, kad sulaikytų skaldą ir neleistų jai nuriudėti į šonus. Įdomu, kad kuolų smaigaliai ir rastgaliai, gulėdami samanoje, išlaidavo savas metines rieves taip ryškiai, lyg neseniai čia būtų sudėti, nors išgulėjo durpynė virš pusanro tūkstančio metų. Visa statybos medžiaga — medis ažuolas, bukas, juodalksnis, beržas, taip pat ir akmenys, imti iš artimiausių vietų. Spygliuočiai tais laikais A — D neaugo. Jų grindinyje nerasta. Iš šio kelio krypties ir jo tvirtos statybos daroma išvada, kad jis buvo ne vien vietinio

MARO ISTORIJA

Maro ligos istorijai yra grauzikai — jie išnešioja žmones apkreičiančius blusas. Keliai ligai plisti šiandien užkerta sustiprinta kova su vabzdžiais ir grauzikais. Juk XIV a. maras Europoje nusinešė 2 mil. gyvybių, vien Anglijoje išmirė pusė gyventojų.

Tačiau maras tebėra gyvas. 1965 m. jis buvo pasirodęs 11 kraštų, ir juo sirgo 1326 žmonės: 377 atvejai buvo Pietų Vietname, 374 — Ekvadore 200 Peru

taip giminingi, taip primena praeitį, bet žengė per mišką kaip svetimas ir tolimas keliavimas, ilgesio pilnu žvilgsniu į tolimas... rytus... (Pabaiga)

ir kt. Atskirų atvejų pasitaiko Europoje ir JAV.

XX a. pradžioje maras siautėjo JAV. Maru apsikrėtusios žiurės per laivus išplatino ligą daugelyje Pietų Amerikos ir Afrikos kraštų.

BALTIEJI TIGRAI

Per pastaruosius 50 metų Indijoje buvo pastebėti aštuoni balti tigrai.

Deja, jie visi buvo nušauti. 1951 m., prasidėjus medžioklės sezonui, medžiotojai aptiko tigrų su 4 tigrūkiais. Vienas patinelis buvo baltas. Po kelerių metų viena tigrė atvedė baltus tigrūkus. Jaunuoliai paveldėjo tėvos spalvą. Jie turėjo vos žiūrėjus pilkos pelenų spalvos dryžius, o jų akys raudonos.

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/2%
a year
OUR SAVINGS CERTIFICATES
EARN UP TO **7 1/2%**

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAR ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZANAUSKAS, President

Tel.: 847-7747

HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

69 YEARS SERVING CHICAGOLAND

Jau išėjo iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos krašto politikai. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir Lietuvos gerbūvis, privalo susipažinti su žemima išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapušinskas, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie leidimą Lietuvai, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietas drobės viršelis kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Mirusių tikslum aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išryškėjęs nesikeičiantis komunizmo klastingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl. \$4.00.

ČIKAGIETIS IŠPŪDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERTTOJ LIETUVOJ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdūs aprašymai ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kurašis, MAGISKUOJU KILIMU I VILNIU. Kelionės į Lietuvą išpūdžiai. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kurašis, KELIONĖ I ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS. Autoriaus pastabumą neapgauna inturisto ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

Vincas Žemaitis, LIETUVIŲ ETNINIO SIENŲ KLAUSIMAI. 3 istoriniai žemėlapiai. 106 psl. Kaina \$2.00.

Vincas Žemaitis, LIUBILNO UNIJO SUKAKTIES PARAŠTĖJE. 84 psl. Kaina \$1.50.

Šie ir kiti leidiniai yra gaunami.

NAUJIESE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL 60608

atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštą ir pridėdant čekį ar piniginę perlaidą.

Jau kuris laikas atspausdinta ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Aleksandro Ambrose knyga aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus. 664 psl. Kaina \$8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašyta pirmas Chicago atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, išteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugia, 48 pasaulietiški choral, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentuoti katalikiški, socialistiniai, laisvamaniški ir kitų organizacijų atlikti darbai, įsteigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį.

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJS DRAUGIOS

vardu ir pašteli

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštą reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

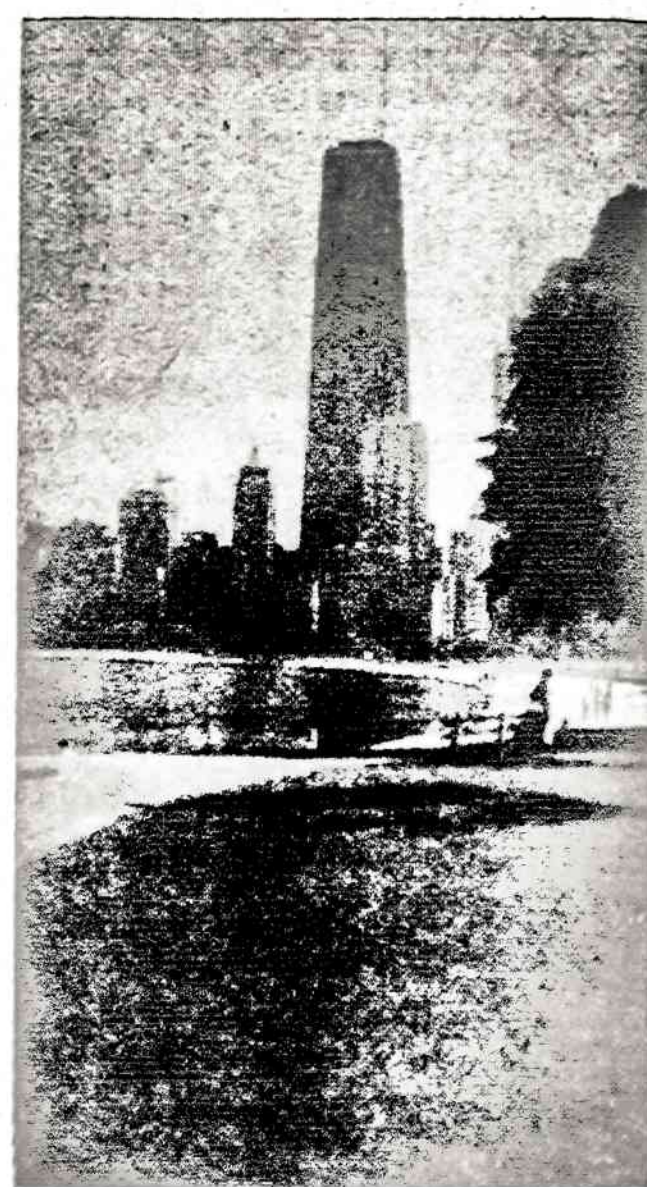
Ansambliai, choral, grupės, užsakydusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiūnčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuostabių nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

PER ANNUM:	4 YEAR MATURITY	30 MONTHS MATURITY	1 YEAR MATURITY
7 1/2%	\$5,000.00 OR MORE		
6 3/4%	\$5,000.00 OR MORE		
6 1/2%	\$2,500.00 OR MORE		

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

Subscription Rates:	
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months, In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months, Canada \$24.04 per year, other countries \$25.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose:	
metams	\$24.00
pusei metų	\$13.00
trims mėnesiams	\$7.50
viename mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.50
viename mėnesiui	\$3.00
NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.	

Komunistinių "ideologų" rūpesčiai

Sovietų karo jėgos okupavo Lietuvą organizuotai, pagal Maskvoje sudarytą planą. Pradžioje jie įvedė į kraštą sovietinius karo jėgų garnizonus, o vėliau įteikė ultimatumą "palankiai vyriausybei sudaryti". Kartu su sovietų kariuomene žygiavo ir kraštą ir sovietų policijos batalijonai, kurie pradžioje užėmė visą pasienį, kad niekas negalėtų pasprukti, o vėliau įsitaisė kiekvienoje strateginėje vietoje. Sniečkus, žinoma įsitaisė, ištikimų čekistų lydimas, pačiame saugumo departamente.

Pradžioje rusai išgaudė kiekvieną savarankišką žmogų, kad jis negalėtų turėti įtakos į krašto gyventojus. Vienus likvidavo, o kitus išsiuntė į rytus. Tuo pačiu uždėjo apinasrį visai spaudai, kad nepasirodytų joks rašinėlis, nukreiptas prieš okupantus. Nieko neįleido ir nieko neišleido. Iš Lietuvos buvo galima išvažiuoti tikrai į sovietų prievartos darbo stovyklas.

Kontrolė buvo dar griežtesnė, kada į Lietuvą įsiveržė Cerniachovskio vadovaujamos divizijos ir Suslovo vadovaujami valstybinės sovietų policijos batalijonai. Pirmos okupacijos metu Sniečkus sėdėjo saugumo departamente — Kaune, o vėliau Vilniuje, o kai rusai antrą kartą įsiveržė į Lietuvą, tai jis prie Radviliškio dieniojo ir nakvojo Suslovo tanke. Už gero pusmečio rusams pavyko užimti visą Lietuvą ir įvesti joje griežčiausią kontrolę. Kad nebūtų jokios abejonės, kas valdo kraštą, Suslovo vadovaujami čekistai sukavo miškus ir pakelėse klojo kiekvieną miškaukštą ar balosę rastą jaunuolį, o čekos generolas Guzevičius su Antanu Venclova ėmėsi priemonių, kad niekas negalėtų turėti jokios įtakos į Lietuvą lykusius žmones. Jiems buvo uždrausta spauda, atimti radijo priimtuvai ir nutiesta triguba siena nuo vakarų ir pietų.

Trisdešimt metų lietuviai buvo izoliuoti. Visą tą laikotarpį sovietų imperializmo profesoriai veikė akademinių jaunimą, o propagandistai ir samdyti žurnalistai bandė paveikti krašto gyventojus, Lietuvoje jau išaugo naujoji karta. Karo metu gimusieji šiandien jau yra 30 metų amžiaus vyrai ir moterys. Dalis jų jau yra baigę įvairias mokyklas, o kiti yra pramokę amatų. Jais rūpinosi specialiai iš Rusijos atvežti arba pačioje Lietuvoje jau auklėti komunistai. Jaunimas izoliuotas nuo tėvų ir atskirtas nuo lietuvių tautos praeities. Mites vien ko-

munistinėmis knygomis, klausęs vien maskvinės filosofijos ir kalte kaltas sovietinė ideologija, vis dėlto tos ideologijos nepriėmė. Dar ir šiandien visa eilė sovietinių "ideologų" yra susirūpinę komunistiniame auklėjime padarytais plyšiais. Komunistų partijos ideologinio žurnalo redaktorius Honanas Zimanas įdėjo Kauno partijos sekretoriaus A. Brazaičio raštą, pavadintą "Ideologinio darbo rūpesčiai". Tame rašte Brazaitis pasakoja, ką jis ir kiti jo bendradarbiai šioje srityje yra padarę, bet jis nurodo "didelių plyšių". Jis šitaip rašo:

"Idėjinis gyvenimas niekur šiandien nėra izoliuotas nuo pasaulinių reiškinių. Jis yra sudėtinė dalis tos ideologinės kovos, kuri vyksta tarp socializmo ir kapitalizmo. Todėl viena iš mūsų darbo kryptų, nuo kurios žymiu mastu priklauso viso ideologinio darbo efektyvumas, yra kova prieš buržuazinės ideologijos likučius. Mūsų ideologinio fronto darbuotojai stengiasi operatyviai, teisingai nušviesti įvykius pasaulyje, duoti atkirtį šmeižtams, nukreiptiems prieš tarybinę praktiką. Mes laikome savo pirmąjį uždavinį didinti klasinį budrumą prieš įvairias ideologines diversijas iš anapus sienų. Ne paslaptis, kad kai kuriais atvejais buržuazinė propaganda gali turėti tam tikrą poveikį kai kuriems nesubrendusiems politiniu požiūriu žmonėms. Todėl labai svarbu yra politiškai auklėti mases, ypatingai jaunimą, kuris nepaėjęs gyvenimo mokyklos, užgrūdinusios vyresniąją kartą". (Komunistas, 1974 m. balandžio numeris, 29 psl.).

Nei vienos pavergtos tautos komunistai taip neizoliavo, kaip jie izoliavo lietuvių tautą. Į Kaukazą, į Gudiją, į Ukrainą, ir net Estiją komunistai įleidžia turistus dešimčiai dienų, į Lietuvą jie įleidžia tikrai penkioms dienoms. Kaukazan ir Ukrainon nuvažiuojusiems turistams leidžia išvažiuoti į laukus, pamatyti gimtinį kraštą, tuo tarpu Lietuvoje visiems nustatyta ta pati kelionė: Vilnius, Trakai ir viena diena Kaune. Keliaujančią ekskursiją lydi gerai treniruoti palydovai, kurie akies nenuleidžia nuo kiekvieno turistų.

Nežiūrint į visas izoliacijos priemones, "buržuazinė propaganda" vis dėlto turi poveikį į "nesubrendusius žmones". Tas poveikis turi būti didelis, jeigu klausimas viešai keliamas centriname partijos žurnale. Brazaitis ieško plyšių, kuriais niekeno nevedama "buržuazinė propaganda" pasiekia gryniausius komunistų auklėtą jaunimą, bet Brazaičiui neateina į galvą mintis, kad didžiausias plyšys yra pačioje komunistinėje ideologijoje. Jeigu komunistinė ideologija tenkintų galvoti pradėjusius protus, tai jiems nereikėtų domėtis kitomis ideologijomis.

Kaip komunistinis "ideologas" gali išaiškinti tokį "šmeižtą, nukreiptą prieš tarybinę politiką"? Pagal Maskvos planus ir 50 metų patirtį vedamas komunistinis žemės ūkis praeitais metais nepajėgė pagaminti Sovietų Sąjungos gyventojams duonos, tuo tarpu laisvasis pasaulis tuojuo davė sovietų valdžiai pageidaujamus javus. Kodėl "kapitalistinė" Amerika sukrovė į sovietų laivus sutartą javų kiekį, o kai tuos pačius javus reikėjo pervežti į Odesos maisto sandėlius, tai pakeliu nubyryjo 8%? Kodėl Sovietų Sąjunga — pati didžiausioji kapitalistinė valstybė, įsivedusi valstybinį kapitalizmą, — turi prašyti paskolos Amerikoje dirbtuvėms statyti ir trąšoms gaminti?

Bet koks valdovų atsakymas į šiuos klausimus palieka didelį plyšį komunistinėje ideologijoje.

JONAS AUGUSTAITIS

Antroji valstybinė konferencija Kaune

1919 m. sausio mėn. 16-23 d.

(Tęsinys)

Ministerio pirmininko M. Slezevičiaus pranešimas

Konferencija prasidėjo visų laukiamu ministerio pirmininko M. Slezevičiaus pranešimu. Bet pirmą — būdingą jo kabinetui pastabą: Be įtrauktų į savo kabinetą visų grupių atstovų, pradedant nuo dešiniųjų iki kairiųjų su tautinių mažumų atstovais, išskyrus tik komunistus, du ministerius palikus iš pirmojo Voldemaro kabineto, kurie buvo užsienyje — Voldemaras — Užsienio Reikalų ministeris, delegatas į Taikos konferenciją, Paryžiuje ir M. Yčas — Finansų ministeris — į Berlyną pasira-

šyti Lietuvai 100 milijonų markių paskolos sutartį.

Voldemaras Paryžiuje taip pat rūpinosi gauti kariškos medžiagos iš JAV likviduojamų po karo sandėlių. Jiedviem kabinetė Lietuvoje buvo paskirti antrininkai — Voldemarui Užsienio Reikalų ministerijos valdytojas A. Janulaitis, socialdemokratas, o Yčui — Finansų ministerijos valdytojas V. Černeckis, krikščionis demokratas.

Neturint šiandien Slezevičiaus spausdinto pranešimo konferencijai, sunku smulkiai ir tiksliai atpasakoti jo kalbą, tačiau pagrindinės tezės pasiliko iki šiandien. Slezevičius kalbėjo ilgai ir karštai. Nupasakojęs vyriaus-

sybės susidarymo priežastis Vilniuje, V. Tarybos prezidiumo (šilingo) jo paskyrimą karo vadu, po dviejų dienų atsisakymą, Slezevičius tęsė, atsisakęs diktatūros, jis nutarė šūktelti visą tautą laisvės ginti. Laikė keletas pasitarimų Vilniuje, savo draugų ir vienminčių remiamas, nutarė, nusistatė įtraukti visas kūrybines krašto jėgas, neišskyrus nei tautinių mažumų, kraštui nuo bolševikų antplūdžio gelbėti. Taip gimė jo iš visų grupių sudarytas platusis kabinetas, kurį tada pristatė tai konferencijai. Paminėjo dėl ko turėjo aplėisti Vilnį, kai ten nebuvo suorganizuota nei mažiausio gynibai dalinio, ir pabrėžė pareigą pirmiausia gintis patiems, o ne vien pasikliauti sveitimųjų pagalba. Niekas mūsų negins, jei mes patys nesiginsime. Tokia buvo Ministerio pirmininko Slezevičiaus kalbos įvado esmė.

Toliau papunkčiui Slezevičius kalbėjo:

1. Kai laikinoji vyriausybė, persikėlus į Kauną, tik pradėjo organizuoti karo jėgas kraštui ginti, tai, kol ji susiorganizuos, prašė ir reikalavo Vokietijos vyriausybės, einant kapituliacijos su Alijantais sutartimi, sulaukyti bolševikų veržimąsi į Lietuvą, iki Lietuva suorganizuos savo karo jėgas. Vokietijos vyriausybės pažadas iš Berlyno buvo gautas bene prieš savaitę, kad vokiečių kariuomenė, kartu su lietuvių, neeis bolševikams užimti Kauno bei kitų vietovių. Taip pat, jau kiek pirmiau, vokiečiai žadėjo duoti lietuviams ginklų. (Vokiečių pažadai buvo ištesėti, nes jau po mėnesio, 1919 m. vasario 13 d., Lietuvos kariuomenė, kartu su vokiečiais ties Alytumi sumušė bolševikų kariuomenę, besiveržiančią šupiti Kauną. Alytuje žuvo karininkas Juozapavičius, I-ojo pulko vadas. (Lietuvos kariuomenė tada dar laisvųjų neturėjo).

2) Dėl finansinės padėties Ministerio pirmininkas priminė, kad 100 milijonų markių paskolos sutartis buvo Finansų ministerio "Martyno Yčo" su vokiečiais sudaryta Berlyno 1918 m. prieš pačius Naujus Metus, gruodžio 31 d. Finansų ministeris Yčas išvyko į Paryžių prisijungti prie Taikos delegacijos, kurioje yra ir atstovų iš Amerikos, ir rūpinantis toliau karo medžiagos gavimu iš JAV likviduojamų karinių sandėlių. Paskolos naudojimo uždavinys. Lietuvoje yra Finansų ministerijos valdytojo Černeckio pareiga.

(Bus daugiau)

NESUSIPRATIMŲ GILINIMAS PRIEŠ VEIKSNIŲ KONFERENCIJĄ

P. STRAVINSKAS

Veiksnių konferencija šaukiamą, manding, mūsų politinės vienybės sustiprinimo ir veiksmų dirbamų laisvinimo darbų koordinacijos tikslu.

Tam mūsų veiksmams reikia jau dabar ruoštis, ypač gi šalinti įvairius tarpusavio nesusi-pratimus, kad būtų tinkamos psichologinės sąlygos konferencijos darbui.

Tikrai gaila, kad ne vis veiksniai tą daro. Ypač to, kaip man atrodo, nedaro Bendruomenės vadovaujantieji veikėjai.

Tą kiekvienas mūsų gali lengvai matyti ir tuo įsitikinti, pvz., kad ir paskaitės spaudoje PLB Valdybos pirmininko B. Nainio straipsnis "Pasaulio Lietuva", kur nuolat puldinėjamos, niekinamos, ironizuojamos VLIK sudarandios politinės grupės, vadinant jas "partijų likučiais" ir pan. Taip nuvertinant ir įžeidinėjant tas politines grupes, niekinamas ir įžeidinėjamas irgi pats VLIKas, su kurio atstovais Bendruomenės vadovybės žmonės, net ir tam pačiam PLB Valdybos pirmininkui teks gi susitikti veiksmų konferencijoje. Būdamas VLIKo pirmininko vietoje, aš tokiu p. B. Nainiui tiesiog rankos nepaduočiau.

O čia dar, va, JAV LB Visuomeninių Reikalų Tarybos pirmininkas p. A. Gečys savo pranešime JAV LB Tarybos suvažiavime skelbia, kad Bendruomenės santykiai su VLIKu šiuo metu esą "ypač šilti", o ateity-

je būsią dar geresni... Jo žodžius pasigavęs, tą pat skelbia plačiai viešumai dar ir "Darbininko" šio mėn. 19 d. vedamasis. Kam save apgaudinėti ir kitus klaidinti?

Toliau, Bendruomenės santykiai su ALTu jau iš seno sutrikę, blogi. Tą pripažino ir minėtas Bendruomenės atstovas JAV LB Tarybos suvažiavime. Ne tik pripažino, bet tuos jau ir šiaip blogus santykius dar pablogino, skelbdamas viešai netiesą apie Bendruomenės "ypač šiltus" santykius su VLIKu, vien dėl to, kad VLIKas, matot, nepasirašęs draugų su ALTu "bendrų komunkatų" nukreiptų prieš Bendruomenę, lyg ir intriguodamas, kiršindamas ALTą prieš VLIKą. Kam tą daryti, dargi spaudoje garsinti, nes tas buvo paskelbta irgi šio mėn. 19 d. "Darbininke"? Tuo tik nustatinėjamas vienas veiksnys prieš kitą (šiuo atveju ALTas prieš VLIKą), atidarant naujus nesusi-pratimų židinius, arba gilinant jau esamus tų veiksmų tarpusavio nesusi-pratimus.

Gal tas Bendruomenės vadovaujantis veikėjas p. A. Gečio daroma ir be blogos valios, tik per neapsigalvojimą, gal ir Tėvėlių Pranciškopų spaudos organas tas skelbiamas, garsinama, taipgi veiksmų darbo darnešime JAV LB Tarybos suvažiavime skelbia, kad Bendruomenės santykiai su VLIKu šiuo metu esą "ypač šilti", o ateity-

(Bus daugiau)

PRAEITIES APYBRAIŽOS

Rašo JONAS VALAITIS

62.

Kaip ir ką jautėme šį sveikinimą girdėdami, būtų sunku išreikšti, nusakyti. Mums, lietuviams, buvo jaudinančiai džiugu, o arti buvusiems švabams neįtikėtina ir keista, kad prancūzas kalba taip, kaip ir mes — lietuviškai.

Neilgai teko su mieluuoju tautiečiu kalbėtis, nes jo šarvuotis negalėjo nuo kitų atsilikti. Patyrėm, kad Dočkus su tremtinių srove buvo patekęs Prancūzijon ir jam reikėjo stoti savanorių ir Prancūzijos Svetimšalių legioną, kuris čia ir baigia karą su vokiečiais.

Mielasis Dočkus iš savo šarvuotės gausiai mus apdovanojo rūkalais (cigaretėmis, cigarais), konservais ir kitais skanėstais. Drąsiajam tautiečiui padėkoję už dovanas, širdingai linkėjė laimės bei sėkmės, su nustebusiais švabais grįžome į kaimą.

Kaimo gatvėse ir kiemuose radome okupuojančiojo švabiją Svetimšalių legioną pagelbinių dalinių karius su jų sunkvežimiais. Ir mūsų kieme buvo pora sunkvežimių. Buvo pavojus kaimo vištomis. Šiaip neteko matyti, kad kareiviai saivaliutų ar grobstytų turtą. Mūsų šeiminkės ir vištos nenukentėjo, nes laiku jas tinkamoje vietoje paslėpėme.

Kai šiek tiek atvėsėme ir susiorientavome padėtyje, supratome, kad mums, tremtiniam, pavojaus iš prancūzų nebuvo. Teko tikrai raminti labai susirūpinusias mūsų šeiminkę ir jos seserį.

Buyome maloniai nusteibtinti, kai ne tik tai laukus prie kelio susitikome su tautiečiu Dočku, bet ir namie turėjome staigmeną: į mūsų namuko antrąjį aukštą įėjo aukštas, petingas, iš viso labai stambus kudlotų plaukų barzdotas karys ir lietuviškai paklausė, ar čia yra lietuvių. Kai atsiliepėme lietuviškai, buvome paklausti, ar vokiečiai mums nedarė šunybų ir pažvelgę mūsų šeiminkę pareiškė, kad jis juos čia pat gali sutvarkyti. Kai mėginome šeiminkinę užtartį, mūsų tautietį buvo sunku įtikinti, kad ir vokiečių yra padorių. Plačiau išsikalbėjus ir pasisakius, kas mes ir iš kur mes, šį bei tą patyrėm ir apie mūsų tautietį.

Šeiminkė atnešė mošto ir kvietė pasivašinti. Jau prie stalo paaiškėjo, kad šio kario lietuvių šeima (žmona ir vaikai) senai gyvena Paryžiuje, kad jau seniai iš Lietuvos, kad jau daug metų Svetimšalių legione — paryžietis karys profesionalas. Nusileidęs žemyn laiptais į kiemą, sugrįžo su dovanomis — rūkalų, konservų, biskvitų ir kt. Sekančios dienos rytą prieš išvykdamas mus apdovanojo: įteikė tiek maisto ir kitų dalykų, kiek gauna diena legiono karys.

Neilgai trukus mūsų padėtis aiškėjo taja prasme, kad mums, tremtiniam, jau buvo galima susirasti butą mieste Tiubingene (buv. nacių namuose ir apsigyventi. Mūsų šeiminkė Fromm (Šventoji) buvo, deja, jau iš Pirmojo pasaulinio karo žiauriu būdu nukentėjusi: Pirmam (Vilhelmo II) kare žuvo jos vyras, o Antrame (Hitlerio) žuvo sūnus. Šis josios sūnus, jau vedęs senyvas vyras, tarnavo prie kaimo buvusioje geležinkelio stotyje. Baigiantis karui mobilizuotas ir, kai mes kėlėmės

į Tiubingena, vargšė Fromm gavo žinių, kad josios sūnus žuvo prancūzų fronte. Kiek anksčiau jaunėnis josios sūnus, tarnavęs liginėje Tiubingene, buvo miręs, širdies smūgio ištiktas. Taigi nusikeldami į Tiubingena, palikome mūsų rūpintojėlę visišką našlaitę.

10. Jis žuvo dėl tėvynės

Dėl laimingo būdu sutikto drąsaus lietuvių Dočkaus vėliau teko patirti, kad, pasibaigus sutarties laikui su Legionu, Dočkus sutartį buvo dar dviem metams pratęsęs ir dalyvavo Indokinijos kare, kuriame buvo tiek daug žiaurųjų ir tiek daug žuvusių.

Betgi Dočkus išliko gyvas. Pasibaigus sutartčiai, iš legiono išėjo, bet neįsijungė į įprastinių tremtinių sroves, kad išvyktų į užjūrius.

Jis buvo vienas tų, kurie ryšiai su Lietuva už geležinės uždangos palaikyti turėjo drąsos vykti Lietuvon, kad grįžtų. Deja, šiam tauriam, drąsiajam lietuviui, laimingai pasiekusiam savo gimtąjį kraštą, nebuvo lemta sugrįžti — jis žuvo dėl Tėvynės Lietuvos.

XI

PIRMIEJI NAUJAKURIO ŽINGSNIAI AMERIKOJE

1. Atlpaukiame į New Yorką

Laivas atplaukė iš Vokietijos stovyklų 1000 tremtinių su apie 300 lietuvių į New Yorko uostą. Gyvą ir negyvą krovinį iškrovė erdviose muitinės pastogėse. Muitininkai lietuviams priklausančio-

se dėžėse bei rišuliuose nieko įtartino nerado. Dėl to ir mes, penkių asmenų šeima, netrukdomi, laukusių pasitikti keliavome pas tuos mūsų geradarius, senuosius amerikiečius, kurių adresas buvo stropiai ir aiškiai parašytas ant kiekvieno mūsų ryšulio. Nusteibtinti dangų siekiančiais New Yorko namais ir upėmis automobilių, užtvindžiusių gatves bei skersgatvius, sustojome Brooklyne prie namų su tokiu pat numeriu, kaip ir ant mūsų ryšulio. Penkios žmogystos įsikraustėme į trijų kambarėlių kuklias patalpas, kuriose gyveno jau gražios senatvės čia sulaukusioji šeima senųjų lietuvių, kuriuos mes pirmą kartą matėme, kurie betgi mus mielai priėmė ir prie paruošto stalo paprašė šeiminkai būvo mums ne broliai, ne seserys, ne dėdės ir ne tetos, ir mes čion atvykusiųjų buvome jau ne pirmieji, o tokių kaip mes, šeiminkų atsikviestųjų skaičių šį kartą papildėme jau iki 25-kių. Galima įsivaizduoti, kaip pasikeitė gyvenimas šeiminkų, kai jų bute prisidėjo dar penketas maisto ir guolio reikalingų. Butas virto stovykla. Nors šeiminkų širdingumas ir kantrybė buvo pavydėtina, bet susidarūsioji padėtis nepavydėtina. Aiškėjo, kad jaunimui gauti darbo vilčių labai blankios, o rašti skubiai butą vilties visiškai nebuvo. Jaudinomės, o mūsų šeiminkai kartotė kartoj: "Amerikoje nepražūsitė!" Kelėta dienų be sėkmės ieškoję darbo įvairiose Brooklyno bei New Yorko įmonėse, gavome žinią iš pažįstamų, kad yra proga įsikurti senesnio amžiaus vyrui su žmona kiek toliau už New Yorko.

(Bus daugiau)

TELEF.: PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS

2858 W. 63rd Street

Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS

AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446

Antras ofisas —

8007 WEST 83rd PLACE
JUSTICE, ILL. Tel. 599-0500
Prima liguosius pagal susitarimą.
Jei neatšiliepa, skambinti 374-1012

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT ST.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Offices: Hemlock 4-5849
Rezid.: 388-2223

OFISO VALANDOS:

Pirmadienis ir ketvirtadienis, 1-7 val.
antradienis, penktadienis nuo 1-5, treči-
adienis, šeštadienis 8-3 val.

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Clinics
Medicinos direktorius.
1938 S. Manheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel. 562-2727 arba 562-2728.

Rez.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS

AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2470
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
šiliepa, skambinti MI 3-6001.

DR. NINA KRAUCEL - KRAUCELIŲNAITĖ

AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2750 WEST 71st ST.
Telef.: 776-3717
Neatšiliepus — skambinti
846-3900
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818

Residencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadienis, antradienis,
ketvirtadienis ir penktadienis nuo 3 iki 7 val. popiet.
Kitu laiku tik susitarus.
Trečiadienis uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treči.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradienis, ketvirtadienis, šeštadienis
11-12 val. ryto. — Šeštadienis ir sek-
madienis nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligo-
s. Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradienis, trečiadienis,
penktadienis, šeštadienis 9-12 val. ryto.
naujas rez. telefonai: 448-5545

V. Tumasonis, M. D., S. C.

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: Hemlock 4-2123
Rezid.: Gibson 8-6195
Prima liguosius pagal susitarimą. Dėl
valandų skambinti telef. HE 4-2123.
Jei neatšiliepa, tai telef. GI 8-6195.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojomis
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 8-4 ir 8-8. Šeštadienis 9-11.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PProspect 6-5084

FIGHT HEART DISEASE

GIVE HEART FUND

SKAITYK PATS IR PARAGINK
KITUS SKAITYTI
NAUJIENAS

Dar apie čekadų nežemišką muziką

Pasirodo, tie misteriški Gam-
tos padarai — j Lietuvos karkva-
vabalius panašūs vabalai, vadi-
nami čekadomis, nevienodu lai-
ku visame pasaulyje kelia savo
"sutuoktuves ir laidotuves".
Pernai vasarą teko stebėti, kla-
syti ir aprašyti apie jų "neže-
mišką muziką" Čikagos prie-
miesčių parkuose ir užmiesčių
miškų saugonėse, o šiemet Ke-
leivio Nr. 30 "Kaimo Jurgis" ne-
paprastai įdomiai aprašo apie
tokią pat gyvenimo ir mirties
dramą Menkių Rago (Cape Cod)
krimuose. Kadangi Naujienu
skaitytojai parodė tuo Gamtos
prajovų didelį susidomėjimą per-
nai, skoliname iš Keleivio sekan-
ti įdomų papildymą: jpr.

Visame pasaulyje daugiausia
tropikiniuose kraštuose, jų pri-

GRADINSKAS

KLAUSKITE MUS,
KODĖL SVARBUS
NAŠUMO SANTYKIS
ORO VESINUVUOSE

2512 W. 47 ST. — FR 6-1998

GUŽAUSKŲ

GELES VISOMS PROGOMS
SEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Laidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. SERENAS
Tel. WA 5-8063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

GĖLININKAS (PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandom
gražiausios gėlės ir vainikai antka-
pių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.

ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirma-
dienio iki penktadienio 11-12
val. ryto. — Šeštadienis ir sek-
madienis nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.

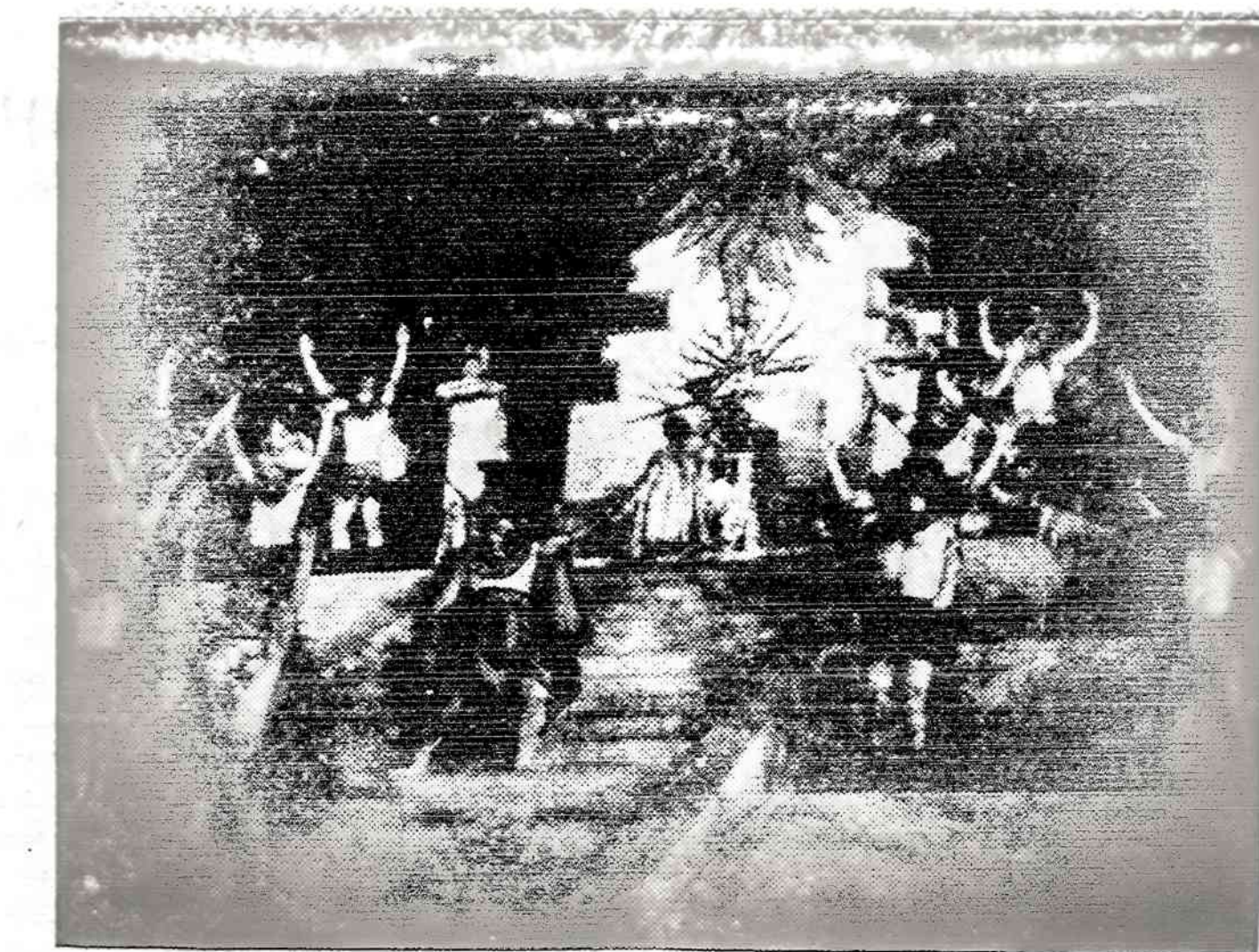
Telef.: Hemlock 4-2413
7184 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

FOREST FIRES HURT OUR FOREST FRIENDS

Our wildlife has no defense
against the careless use of fire.
So please follow Smokey's ABC's:
Always hold matches till cold.
Be sure to drown all campfires,
stir the ashes, and drown
them again. Crush all
smokes dead end.

Please! Only you can
prevent forest fires

Praejusiu metų mormonų vaidinimo vaizdas. Mormonai kasmet suruošia Cumorah kalne religinį
vaidinimą, kuriame parodoma senovės civilizacija su savo papročiais ir apeigomis. Šių metų vai-
dinimas įvyks liepos 26 dieną.

skaitoma iki 800 rūšių. Įvairaus
dydžio, nuo 1 iki 7 inčų ilgio
ir apie 1 inčo pločio turi plonus
sparniukus, apdengtus juodos,
žalvai rudos spalvos šarvais, o
jų muzikinis instrumentas —
membrana, įmontuota pilve, ku-
ri sustiprinta panašiai į nely-
giai sudėtas lėkštes patvariais
žiedais. Tą muzikinį instrumen-
tą teturi vyriškiai. Atitinkamai
"šokindami" savo pilvelį ir kar-
tu judindami jame esančią men-
brana, jie sukuria erdvinę mu-
ziką, skirtą atsivilioti meilės iš-
troškusias savo gražuoles.

JAV cėiadų esama apie 20 rū-
šių. Jos gyvena atskirose Ame-
rikos vietose ir veisiasi nevienodu
laiku. Nors jų sukuriamą mu-
ziką yra savotiška, bet visas
jų gyvenimas ir mirtis yra dar
nuostabesni — nuostabiausi iš
visų žemėje esančių gyvių. Jos,
turėdamos sparnus ir galėda-
mos laisvai skraidyti ore ir
džiaugtis saulės šviesa, visą sa-
vo amžių praleidžia požemyje,
dregmėje ir tamsoje, tarytum
savanoriškai kaliniai. Minta iš
medžių šaknų išsiulpiamomis
sultimis. Toje tamsioje karce-
rinėje būsenoje jos pratinio ly-
giai 17 metų. Ir po to vasaros
laiku visu metu visos urmu iš-
sikasa į dienos šviesą, milio-
nais apguldomos krūmų ir me-
džių. Čia prasideda jų meilės,
vedybų, naujos generacijos gim-
dymo, o jų pačių mirties puota.
Ji tebesitęsia tik kelias savaites.
Po to — mirtis.

Jaunamartės, savo jaunikų
muzikos kviečiamos, juos sutin-
ka, atšvendina trumpą "medaus
mėnesį", krūmų ir medžių žie-
vių įdubimuose padeda atitin-
kamą kiekį kiaušinėlių ir, kar-
tu su savo meilužiais iki apalpi-
mo nusilpę, krenta žemėn, iš-
leisdamos čia paskutinį kvapą.
Krenta milijonais, miršta visa
gentkartė...

Po kurio laiko iš padėtų kiau-
šinėlių išsiriti į savo tėvus pana-
šūs jaunikliai, krenta ar medžių
kamienų nušliaužia žemėn ir čia
tuojau įsirausia į amžiną tam-
sybę

Kas šiemet negirdėjo Cape
Code tos keistos muzikos, kas
nematė cėiadų lavonais nuklotos
žemės ir kas neregėjo dirvoje,
pievoje ir vilų darželiuose iš-
raustų urvų, iš kurių išlindo bū-
simieji mirtininkai, — tas te-
atvažiuoja į tą vietovę 1991 me-
tų vasarą. Cėiados ten pasiro-
dys ir savo muziką iš naujo už-
gros tiksliai tais metais.

Kaimo Jurgis

VIENAS DVIEJOSE "ASABOSE"

Mokslas žino, bet negali iš-
aiškinti reiškinio, kad dyvynukai
per visą amžių elgiasi lyg būtų
tas pats kūnas ir la pati dyvasia,
tik į dvi dalis padalinę. Nau-
jausias pavyzdys skelbiamas iš
Torsaaer miesto švedijoje.
Vienas iš ten gyvenančių dyv-
nių turėjo automobilio nelaimę,
kurioje buvo sumušta jo galva

ir sužalotos rankos ir kojos.
Kelioms valandoms po nelaimės
praėjus, antrasis dyvynis, kurs
apie savo brolio susižeidimą,
dar nieko nežinojo, pradėjo jau-
sti didelius skausmus tose pa-
čiose vietose, kaip ir jo sužeista-
sis brolis, ir turėjo būti nuga-
bentas į ligoninę.

Baigus gydymą ligoninėje, su-
žeistasis brolis turėjo sunkumų
su mokslu ir negalėjo pereiti į
sekančią aukštesnę klasę. Ly-
giai tiek pat blogiau pradėjo
mokslas sekis ir sveikajam bro-
liui, kurs taip pat gavo pasilikti
oje pačioje klasėje.

Dyvynukų tėvai dar papasako-
jo kaip vienam jų buvo prirašy-
ti akiniai, nes buvo pradėjęs
silpti regėjimas. Antrasis tu-
tojuo pajuto tokį regėjimo nu-
silpimą, kad ir jam teko akinius
pirkti.

NORI BŪTI MILIJONIERIAIS

Buvęs Ilinojaus Darbo De-
partamento pareigūnas Samuel
Collaizi ir vienas jo investigato-
rių, kuriuos gubernatorių Wal-

ked praeito liepos mėnesio 16 d.
atleido iš darbo, pradėjo U. S.
Distrikto teisme bylą, kaltin-
dami gubernatorių, kad pažeid-
dės jų civilines teises ir reika-
laudami penkių milijonų dole-
rių "atlyginimo".

Vokiečiai nori į Vokietiją

Dpa pranešimu iš Maskvos,
Sovietų Rusijos vokiečiai Ka-
zachstane, Kirgizijoje ir Estijo-
je kreipėsi su prašymu į Vaka-
rų Vokietijos naująjį kanclerį
Helmut Smith, kad padėtų
jiems gauti iš sovietų valdžios
leidimą išvažiuoti į Vokietiją.
Estijos vokiečiai net kelis kar-
tus jau skelbė bado streiką.
Paskutinį kartą balandžio mė-
nesį, kai JAV prezidentas
Maskvoje svečiavosi.

JEI "NAUJIENAS" TU

SKAITYSI, TAI IR KITAM
PASAKYSI, KAD IOS RAŠO
TIKRA TIESA — ŠKI EIDŽIA
ŠVIESĄ

Pranešame giminėms ir draugams, kad mirė po ilgos ir sunkios
ligos

EUGENIJA BARKAUSKAS

Pagal tėvus šalvaitytė

Gyv. 2854 W. 40 Place

Mirė 1974 m. liepos mėn. 30 dieną, 3:00 val. p. p. Gimusi Lietu-
voje, Marijampolės mieste.
Amerikoje išgyveno 24 metus.
Paliko nuliūdę — sūnus Gintaras Barkauskas, marti Otilija, 2 se-
serys — Galina Bagdonienė, jos vyras Stasys, ir Lidija bei kiti gim-
inės, draugai ir pažįstami.
Kūnas pašarvotas Stepono C. Lack-Lackawicz koplyčioje, 2424 W.
69 Street.
Šeštadienį, rugpjūtio 3 dieną 10:00 val. ryto bus lydimas iš koply-
čios į Šv. Kazimiero Lietuvių kapines.
Visi a. a. Eugenijos Barkauskas giminės, draugai ir pažįstami nuo-
sirdžiai kviečiami dalyvauti laidotuose ir suteikti jai paskutinį pa-
tarnavimą ir atsiveikimą.

Nuliūdę liks:

Sūnus, marti, seserys, giminės.

Laidotuvių Direktorai Steponas C. Lack ir Sūnūs. Tel. RE 7-1213.

DR. KAZYS GRINIUS

ATSIMINIMAI IR MINTYS

II t.emas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

Išleido Dr. Kazio Grinius Komitetas. Knygą galima
nusipirkti "Naujienuose" už \$5.00, užsakant pastu reikia
priedėti 25 centus pasto išlaidoms apmokėti. Taip pat
galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir minčių" tomą
(neišrasta) už \$2.00.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago, 60608

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI

YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietaviai Juozas Adomaitis — Dėdė Šerną as-
meniskai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo pasakytų.
Dabar jie gali pasakauti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą.
Jiems bus įdomu prisiminti senus laikus ir pasakauti gražų istorijų.
Naujai atvykęs lietuviai galėtų žinoti ar vasaros pasisakitymams nu-
pirkti Antano Rūkio parašytą Vienio žmogaus gyvenimą — Dėdės
Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradijusius kiekvieną, kas ji alsimena
ir pažinojo, o naujiesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo Antano
Rūkio lengvas, vaizdus, gražia literatūrine forma pasakojimas duos
progos susipažinti su mūsų pirmųjų lietuvių gyvenimu ir
jų kieta. Ideologine veikla.

Antanas Rūkas, VIENIO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozas Ado-
maitis — Šerno gyvenimo bruožai. Išleido Amerikos Lietuvių Istori-
jos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA "NAUJIENŲ ADMINISTRACIJOJE"

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAŠKINIMAI, KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Nėra didesnės meilės kaip gyvybę už draugus atiduoti".
Jono 15:13.

Visa, ką mes galime padaryti Kristaus kūno nariams, pasišventusiems
tikėjimams, Viešpatys žada išskaityti kaip jam padaryta. Todėl mūsų privile-
gija yra su džiaugsmu atiduoti savo gyvybę Viešpaties tarnystėje. Turime
mylėti brolius giliai ir karšta meile ir tarnauti jiems kaip kas galime. Ne
visada reikės tarnauti broliams kūniškuose reikaluose, nors kartais yra ge-
ra ir tais pasirūpinti. Ypatingas ir naudingiausias tarnavimas yra aprūpi-
nimas jų dvasinių reikalių. Skelbimas tiesos, paraginimas brolių būti stro-
piams geruose darbuose, kad nei vienas jų nepaliktų kovodamas gerąją ti-
kėjimo kovą.

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gavusie
nemokamai, lei parasytė tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠV. RAŠTO TYRINĖTOJAI

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telef.: GRovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef.: Townhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

EUDEIKIS

GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAfayette 3-0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:		AMBULANCE PATARNAVI- MAS DIENA IR NAKTĮ.
Chicago		
Lietuvių		
Laidotuvių		
Direktorių		
Asociacijų		

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŲ

(LACKAWICZ)

2424 WEST 63th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

JAV Katalikų Bažnyčia prarado \$25 milijonus

Nepriklausomas katalikų savaitraštis The National Catholic Reporter, išeinantis Kansas City, praneša apie didžiausią finansinį nuostolį, kokį yra kada turėjusi Katalikų Bažnyčia Amerikoje.

63 metus Chicagoje, 135 S. LaSalle St. veikusi McMahon & Hoban brokerių firma, viena iš nedaugelių, kurios vėrėsi patarnavimu būnų reikalais religinėms grupėms, buvo Securities & Exchange komisijos praeito balandžio 26 dieną likviduota ir to rezultate Renor (Nevados) dioclezija ir vienuolai La Salette Fathers bei kitos kitos katalikų grupės neteko investuoti \$25 milijonų. La Salette vienuoliai buvo investavę \$15 milijonų ir Reno dioclezija apie 3.5 milijonų.

The Reporter pastebi, kad reikalingos "masinės pastangos" išgelbėti diocleziją ir La Salette Tėvus nuo pasekmių. St. Josephs Trust Fund planai žlugę. Daugumas pinigų — paskolų ir

dovanų formoje buvę gauta iš katalikų dioclezijų, religinių ordinų, pavienių vyskupų ir katalikų organizacijų.

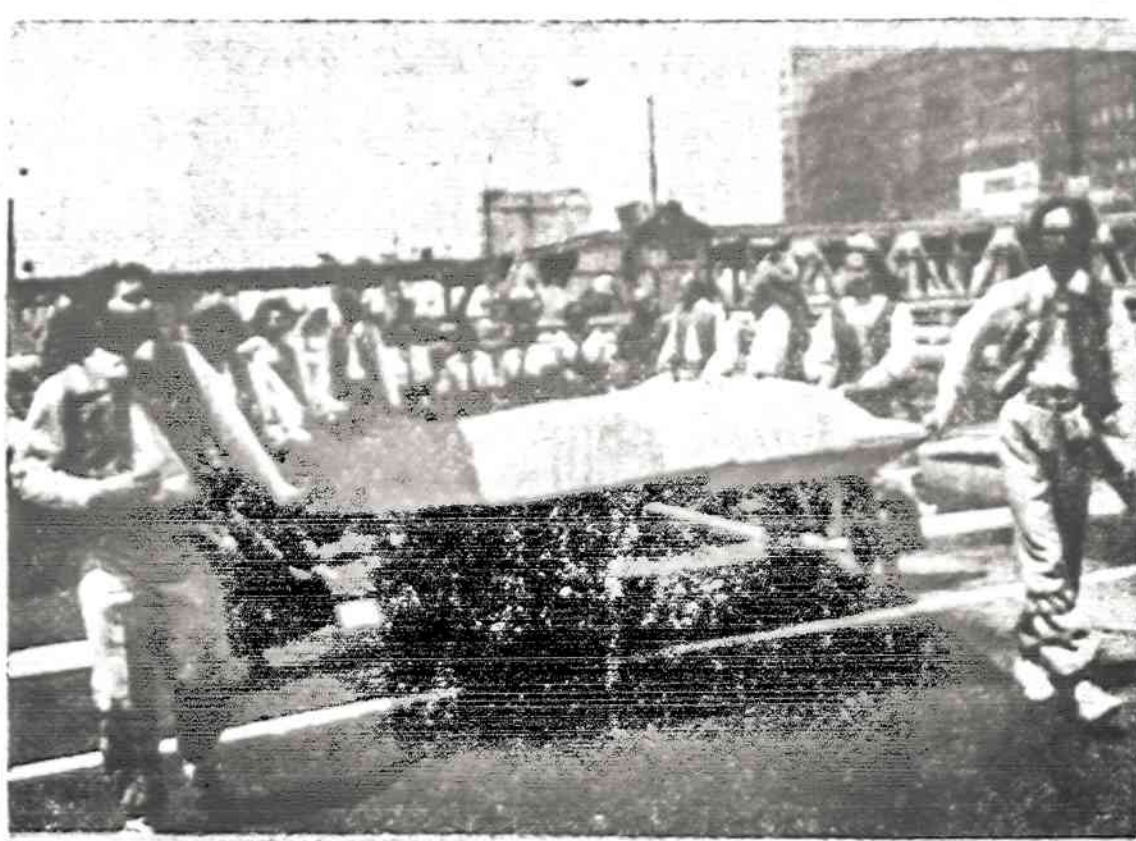
Firmos žlugimas prasidėjęs nuo to, kai nepasisekė parduoti \$2.5 milijonų būnų Allapattah Baptistų Bažnyčiai Miami. Laikraštis dar praneša, kad Securities and Exchange Commission visą reikalą tyrinėja, bet "kadangi piktavališkos intencijos nerandama, nusistatė bypatarnavimu būnų reikalais religinėms grupėms, buvo Securities & Exchange komisijos praeito balandžio 26 dieną likviduota ir to rezultate Renor (Nevados) dioclezija ir vienuolai La Salette Fathers bei kitos kitos katalikų grupės neteko investuoti \$25 milijonų. La Salette vienuoliai buvo investavę \$15 milijonų ir Reno dioclezija apie 3.5 milijonų.

Lyčių nelygybė bažnyčioj

Paskutinis bastijonas, kur vyrai dar ginasi nuo moterų

Gražiajai lyčiai jėga besiveržiant į visas vienas vyrų iki šiol laikytas pozicijas, Amerikos episkopų bažnyčia norėjo pasirodyti esanti pažangiausia ir praeitą savaitę keturi episkopai vyksupai Philadelphiaje įšventino kunigais vienuolika moterų, bet neilgai trukus griežtai reikiai pasireikšti.

Apie 3.1 milijonus narių turinčios episkopų bažnyčios vyskupų pirmininkas vysk. John M. Allin pareiškė, kad ta ordinacija buvo priešinga Episkopų bažnyčios konstitucijai ir kanonoms, o Philadelphiaje, Newarko, N. J., ir Syracuse, N. Y., dioclezijų vyskupai visas jų

Lietuvos jaunimas neša tautinę vėliavą pavergtų tautų protesto eisenoje liepos 20 d. Chicago vidurmiestyje. Foto C. Genutis

jurisdikcijoje esančias kunigas, gi kai kurie žmonės mėgsta pirkti po daug tos loterijos bilietų, kupams, kurie Philadelphiaje bažnyčioje tas moteris įšventino, gresia disciplinarinė bausmė iki pašalinimo iš vyskupų. Tas klausimas bus sprendžiamas episkopų konferencijoje ateinančių spalio mėnesį.

Paskirta trys milijonai archidiecezijos reikalams

Chicago katalikų archidiecezija paskelbė, kad elementarinių ir aukštesniųjų mokyklų reikalams paskirta virš \$3,000,000, būtent \$3,261,675 paskirta 38 parapijoms ir 9 aukštesnėms mokykloms.

Aukštesnėms mokykloms iš tos sumos teks \$681,000. Iš parapijoms likusių \$1,961,100 apie 90 nuosimėčių numatyta elementarinėms (pradinėms) mokykloms.

Kunigas reikalauja \$19 milijonų atlyginimo

Chicago katalikų kunigas Norman R. Sebski, 44, Mayfair kolegijos Chicagoje mokytojas, praturtėjęs besiversdamas biržos akcijomis, apskundė U. S. Distrikto teismui tris stambias brokerių firmas, jas kaltindamas dėl praradimo beveik 2.5 milijonų dolerių ir \$400,000 vertės akcijų. Iš dviejų firmų jis reikalauja \$7,838,000, iš trečiosios \$10, 875,000.

Nulydėtas į jam pusiau su kitu kaliniu paskirtą kambarį, buvęs gubernatorius, dabar kalinys 00037123, nusivilkio savo šilkinius drabužius ir apsiavė kalinio uniformą — mėlyną, golfui lošti naudojamą megstinį ir tamsias kelnės, viena valandą kalbėjo su 31-metė raudonplauke tarnautoja Mary Modestad, patikrino savo kambario inventorių ir nuėjo su 4 kaliniais pietų. Po pietų jis nuėjo kalinių gitarų koncerto pasiklausyti. Po vakarinio patikrinimo, nuo 11 val. vak. iki 7 val. ryto jis turi būti savo kambaryje.

Panašiai yra nuteistas Theodore Issacs, buvęs Illinois valstijos pajamų direktorius ir Kernerio partijos bendradarbis.

Visi to milijono nori

Už ką prieš metus laiko Illinoisas gyventojas būtų buvęs areštuotas ir geležiniais apkalas, nuo praeito pirmadienio pati valdžia skatina pirkti valstybinės loterijos bilietus ir turėti viltį tapti milijonierium.

Tik vienas šikagietis ta loterija ne tik nesiskundžia, o nuogastauja. Tas pesimistas yra Chicago policijos departamento pareigūnas Michael O'Donnell, azartinį lošimų nusikaltimų kontrolierius. Jis sako, kad ta loterija pavers "gembleriais" ir lokius žmones, kurie savo amžiuje negembleriaavo. Kadangi

HELP WANTED — MALE

Darbinkų Reikia

MATURE MAN
for duties in a retail store able to use basic hand tools.
Permanent.
7550 No. MILWAUKEE
763-7680

TRUCK MEGHANIC
Experience necessary.
U. S. INDUSTRIAL
CONSTRUCTION
11800 So. EWING AVE.
(312) 221-0698

LATHE AND MILLING MACHINE OPERATORS
• STEADY WORK
• OVERTIME
• FRINGE BENEFITS
A. F. TOOL MFG., INC.
5645 GAGE, ROSEMONT
PHONE: 825-1643

SET-UP MAN
Experienced Grob Roll threading machine. Set-up and maintenance. Chance for advancement.
V. M. TUTTLE
NE 8-7576

7:00 A. M. — 2:00 P. M.
(1) BAKER MALE
Experienced cake baker.
(1) CAKE DECORATOR
South side location.
Good salary.
Call 7:00 A. M. to 6:00 P. M.
PL 2-3714

AUTO GLASS INSTALLER

All around glass shop man. Steady employment. Good working conditions.
Experienced only.
Call 889-2382

HELP WANTED — FEMALE

Darbinkų Reikia

WANTED
RELIABLE MATURE WOMAN as companion to elderly lady. Live in or go. Vicinity Evanston. References required. Salary open. No heavy house work. Good transportation. Call Saturday 1 to 5 P. M. 966-2440 or Sunday 1 to 5 P. M. 828-0210.

CLERK-TYPIST

Interesting position open in West suburban office of National Detective Agency.
Excellent salary and benefits.
Phone 449-5210 for appointment.

MISCELLANEOUS

Ivairūs Dalykai

BALTIC APTS. CONDOMINIUMS
506-71 Ave., St. Pete Beach, Fla. 33706. 1 and 2 bedroom apts. Beautiful, modern de luxe. (Near beach, stores, and transportation. Small complex, low maintenance fee. Adults only. Brokers invited. \$24,500 and up. Tel. (813) 360-8766.

BUSINESS CHANCES

Biznis Proga

CORNER STORE
OWN YOUR OWN STORE
This building has all facilities including meat market, smoke house, all stock, plus a 5 room residence. Near 51st and Kedzie.
Only \$35,900.
FIRESIDE REALTY
585-2064

— John Jagminas iš Bridgeporto apylinkės atsiuntė savo komplimentus bei geras linkeėjimus Naujienoms ir juos palydėjo 6 dol. dovana vėjui bei už kalendorių. Vajaus komisija nuosirdžiai dėkoja. Visi skaitytojai prašomi remti Naujienas ir jas platinti, darant pastangas dar šiais jubiliejiniais metais surasti bent po vieną naują skaitytoją. Visi lietuviai prašomi atkreipti savo asmeniską dėmesį į Naujienas, gerai su jomis susipažinti ir pareikšti savo asmeniską nuomonę jas užsisakant.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS

DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTU NUOMAVIMAS

NAMU PIRKIMAS - PARDAVIMAS — VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI.

VISU RUSIU DRAUDIMO AGENTURA

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

IR VEL PAZVELK

DIDELIS SKLYPAS. 5 kamb. bungalov. 63 ir Whipple. Retas pirkiny nebrangiai.
2 PO 6 SU 3 MIEGAMAIS. Svarus, geras, teisinga kaina. Marquette Parke. Puiki proga lietuviai.
4 PO 5 ANT 40' sklypo Marquette Parke apl. Naujas šildymas. Reikia sutvarkyti palikima.
PENKI BUTAI IR 2 BIZNO PATALPOS. Gražus namas Marquette Parke centre. Palikimas — reikia skubiai parduoti.

ŠIMAITIS REALTY

Tel. 436-7878
2951 W. 63rd St. (prie Sacramento)

BY OWNER

2 FLAT BRICK
61st AND ALBANY

Hot water heat. 220 electric. 2 car brick garage. Building in excellent condition.
Phone 737-6171

MICHIGAN CITY, INDIANA

LONG BEACH AREA
This one has everything, including lake view.
3 bedroom brick and much more. \$33,000. Call area code 219 — 879-3995 after 6:00 P. M.

14 YEAR OLD BRICK HOME
3 bedrooms, near 65th and Claremont. Tile Kitchen and Bath. 2 car garage. Tile basement floor. Very clean. Must see to appreciate.
Mid 20's.
GR 6-3405 after 6:00 P. M.

RENTING IN GENERAL

Nuomos
ISNUOMOJAMAS 3 KAMBARIU BUTAS su baldais. Gali pagaminti maistą ir rūpintis vresnio amžiaus žmogum, jei būtu reikalinga.
Skambinti 925-7126.

— Tom McAvoy iš Marquette Parko apylinkės, 23 m. politinių mokslų studentas Illinois universitete Circle campus, paskelbė savo kandidatūrą į 15-to Wardo aldermanus. Jo tėvas yra atstovas valstijos kongrese. Tuo tarpu esą tik du oponentai: nepriklausoma demokratė Mrs. Goldine Neal ir Amerikos nacių partijos vadas Frank Collin. Dabartinis ald. Rev. F. X. Lawlor nekandidatuoja.

— Šv. Kazimiero Lietuvių kapinių Sklypų Savininkų Draugijos metinė gegužinė — piknikas įvyks rugpjūčio 4 d., 12:00 val. p. p. Bruzgulenės sode prieš Lietuvų Tautines kapines. Priitrusios šeiminkės visus pavaišins skaniais lietuviškais valgiais. Ištroškusiems atsispaivinti veiks baras, be to bus įvairių laimėjimų. Sokianis gros žinomas Jurgio Joniko orkestras. Komisija ir draugijos valdyba kviečia visus gausiai dalyvauti.
(Fr.)

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolski
\$208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BANGENYBES
Pardavimas ir Taisyimas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: Republic 7-1941

GRAŽUS PAJAMU MŪRAS. Atskiri nauji šildymai. Centr. oro vėsinimas. Dideli modernūs butai. Mūro garažas. Marquette Parke. \$46,900.
LEGALUS 17 M. 2 butu celsvas mūras. Atskiri radiant šildymai. Mūro garažas. Platus lotas. Marquette Parke. \$48,900.
5 1/2 KAMBARIU MŪRAS. Arti Lietuvių Plazos. Našė su nuostoliu atiduos už \$17,800.

7 BUTU MŪRAS — 2 dideli ir 5 maži butai. Naujas gazu šildymas. Alum. langai. Blokas nuo parko. \$39,900.
10 BUTU MŪRAS Marquette Parke. Virš \$17,000 pajamų. Naujas gazu šildymas. Alum. langai. 2 auto mūro garažas. \$79,900.

PUIKUS MŪRO NAMAS ant platus loto. 2 butai. Gražus 6 kambarių viršuj ir 3 kambarių butas sausam besimante. Garažas. Arti parko. \$21,900.
2 BUTU 18 m. mūras. Atskiri šildymai. Alum. langai. Garažas. Platus lotas. Arti mūro. \$36,000.
2 BUTU didelis modernus mūras ir garažas. Naujas gazu šildymas. Air cond. Marquette Parke. \$23,000.
6 KAMBARIU Cape Cod už Kedzie 1/2 bloko nuo parko. Irengras beisman-tas. Platus lotas. Mūro garažas iš šono. \$34,000.

1 1/2 AUKŠTO MŪRAS naujos statybos. 3 butai. Didelis pajamos. Arti vienuolyno. \$32,750.

VALDIS REAL ESTATE

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

BUTU NUOMAVIMAS. IVAIRUS DRAUDIMAI NAMU IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS - PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE
4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Irengru mieste ir užmiesy naujus ir perstatu senus visu rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.
DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Beto daromi ir liudijami vertimai. Pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

D E M E S I O
52—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$104 metams automobilio Liability apdraudimas.
Kreipkitės:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5980

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Teief. 434-4660

A. G. AUTO REBUILDERS
Cia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Ancetas Gerbačiauskas, sav.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA
Tel. 263-5826 (staigos) ir 677-8489 (buto)
185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKIENĖ

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, SALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustymo įrankiais. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, saldytuvai, automobiliai, maistas, dolieriniai Certificatai.
V. VALANTINAS

JUBILIEJINIŲ METŲ

NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJINIOMS šiemet, suėjo 60 metų. Minint tą sukaktį, gerbiant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmūnus ir atliekant būtinas pareigas amžinam lietuviškos spaudos skelbiamas Naujienų platinimo vajus.

NAUJINIOMS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandėris su okupantais ar jų įgaliojiniams.

NAUJINIOMS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras istitu-cijas ir remia visų lietuvių bendrusius darbus bei tikslus.

NAUJINIOMS atstovauja tyliąją lietuvių daugumą žiais pasimetimo, retorikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems idomios, naudingos ir reikalingos, net būtinės. Ne veltui, geros draugijos girti Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų progą skelbdama platinimo vajų kreipiasi į visus lietuvius — pasukti lietuviškos spaudos pirmųjų pavyzdžiais užprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos švietijos, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuviškų reikalų renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$24.00, pusei metų — \$13.00, trimis mėn. — \$7.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$22.00, pusei metų — \$12.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$25.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitė nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJINIOMS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

☐ Siunčiu ..... dol. Naujienų prenumeratai, Jubiliejinio vajaus proga paremdamas lietuvišką spaudą.

☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PADARDE IR VARDAS .....

ADRESAS .....